

**Debreceni Egyetem
Természettudományi és Technológiai Kar
Matematikai Intézet**

OKLEVÉLKÖVETELMÉNYEK

**MATEMATIKA
ALAPKÉPZÉSI SZAK**
(2012-es kezdéssel)

Matematika képzés

Az alapképzés (BSc) célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a legfontosabb matematikai tudományterületek alapjait, olyan elméleti és alkalmazott matematikai ismeretekre tegyenek szert, amelyek pénzügyi, gazdasági, műszaki, informatikai és természettudományi területeken is alkalmazhatók. Az alapszak elvégzésével a hallgatók alapokleveles matematikus végzettséget szereznek. Ennek birtokában jó esélyekkel jelenhetnek meg a munkaerőpiacon, illetve jelentkezhetnek a képzés második lépcsőjét jelentő mesterképzésben (MSc) való részvételre.

Az alapképzés során a hallgatók a matematikus, az alkalmazott és gazdasági matematikus, valamint a matematika-X szakos tanári szakirányok közül választhatnak. Mindhárom szakirány felkészít a megfelelő mesterképzésben való részvételre, ahol a hallgatók a korábbi hagyományos egyetemi diplomának megfelelő végzettséget szerezhetnek. A matematikusképzés és az alkalmazott matematikus-képzés célja, hogy a hallgatók magas szintű matematikai műveltséggel rendelkező, valamint ezeknek a közgazdaságtanban, informatikában, műszaki tudományokban és természettudományokban való alkalmazásaiban jártas szakemberekké váljanak. A tanárképzés célja pedig, hogy a végzett szaktanárok elméletileg megalapozott, magas szintű, korszerű és átfogó ismeretekkel rendelkezzenek, és ezek alapján az általános és középfokú oktatásban alkotó szerepet tudjanak vállalni.

Végezetül érdemes figyelembe venni, hogy a képzés harmadik lépcsőjeként a mesterdiplomával rendelkező és a tudományos kutatás iránt elkötelezett hallgatók jelentkezhetnek a doktori iskola hároméves képzéseire, ahol PhD doktori fokozatot szerezhetnek.

Matematika alapképzési szak

Szakirány választása, módosítása: Nappali tagozaton a hallgatók a 2. félév végén (általában április 15-ei határidővel) jelentkeznek a három szakirány (matematikus szakirány, alkalmazott és gazdasági matematikus szakirány, matematika–X szakos tanári szakirány) valamelyikére. Jelentkezésüket a Matematikai Intézet az első két teljesített félév után, a 3. félév megkezdése előtt bírálja el. A szakirány módosítására legkorábban a 4. félév végén kerülhet sor. A módosítás szükséges előfeltétele 90 kredit teljesítése. (Párhuzamosan két szakirány is végezhető, de mivel ennek végső kreditösszege meghaladja az államilag finanszírozott 180+10% szintet, emiatt a szakirányok elvégzését igazoló diploma kiadása előtt a kredittúllépés függvényében térítési kötelezettség áll fenn.)

Szakdolgozat: A hallgatók szakdolgozati témát a 4. félév végén választanak.

A szakdolgozat az alapképzést lezáró, önálló munkán alapuló mű, amellyel a hallgató bizonyítja, hogy a matematika valamely területén képes a meglévő és elérhető információk összegyűjtésére, bizonyos szempontok szerinti rendszerezésére, elemzésére, illetve hogy az elméleti eredményeket konkrét problémák megoldására hatékonyan tudja alkalmazni. A szakdolgozat témavezető irányítása mellett készül, aki a Matematikai Intézet oktatója (külső témavezető alkalmazására indokolt esetben kerülhet sor). A dolgozat terjedelme kb. 20-40 gépelt oldal. A szakdolgozatról bírálat készül, illetve a dolgozatot a záróvizsgán meg kell védeni.

Záróvizsga: A záróvizsga szóbeli vizsga, melyet a Matematikai Intézet igazgatója által kijelölt, a Természettudományi és Technológiai Kar vezetése által jóváhagyott záróvizsga bizottság előtt kell letenni. A záróvizsga mindhárom szakirány esetén ugyanazon formában kerül lebonyolításra, a záróvizsga két részből áll:

- szakmai felelet,
- szakdolgozat védeése.

A záróvizsga tételei a hallgató szakirányának megfelelő kötelező matematikai tananyagot ölelik fel. A vizsgázó a teljes tételsorból egy tételt húz, felkészülési időt követően ebből felel. Ezután a bizottság más témakörökből tehet fel további kisebb kérdéseket. A bizottság külön jeggyel értékeli a szakmai feleletet, valamint a szakdolgozat védeését.

Diploma minősítése:

Az oklevél minősítése az alábbi részjegyek átlagának figyelembevételével történik:

- a tanulmányok egészére számított súlyozott tanulmányi átlag,
- a szakdolgozat bírálati jegy és a védeés alapján a záróvizsga bizottság által adott jegy,
- a szakmai felelet eredménye a záróvizsgán.

Levelező tagozat: A matematika BSc szakon levelező képzés csak a matematikus szakirányon folyik. A levelező tagozatos tantervi háló megegyezik a nappali tagozatos matematikus szakirányos tantervi hálóval. Levelező tagozaton a tantárgykódokhoz egy _L fűzendő, a féléves óraszám pedig a nappali tagozatos heti óraszám négyszerese.

Matematikus szakirány

Az alapképzési szak megnevezése: *matematika (Mathematics)*

Szakfelelős: *Dr. Gaál István egyetemi tanár*

Szerezhető végzettségi szint és szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:

Végzettségi szint: *alappokozat (BSc)*

Szakképzettség: *matematikus (Mathematician)*

Képesítési követelmények

A szakon (szakirányon) az oklevél megszerzésének általános követelményeit a DE Tanulmányi és Vizsgaszabályzata tartalmazza.

1. A matematika alapképzési szak matematikus szakirányának kreditkövetelményei (összesen 180 kredit):

- 50 kredit törzsanyag
- 46 kredit differenciált szakmai anyag
- 38 kredit szakirány kötelező tárgy
- 13 kredit szakirány választható tárgy
- 5 kredit környezettani, Európai Unió, minőségbiztosítási ismeretek
- 8 kredit természettudományi alapismeretek
- 10 kredit szabadon választható tárgy
- 10 kredit szakdolgozat

2. Egy C típusú középfokú államilag elismert nyelvvizsga (ld. 14. oldal)

3. A testnevelési követelmények teljesítése (ld. 15. oldal)

A hálótérben egyes előadások esetén az előfeltétel oszlopában (p) megjelöléssel szerepel a tantárgy vele párhuzamosan hallgatandó, gyakorlati jeggyel záruló gyakorlata. Ebben az esetben a tárgy felvételének természetesen nem előfeltétele a gyakorlat, de vizsgázni csak a gyakorlat sikeres teljesítése esetén lehet.

Matematika alapképzési szak, matematikus szakirány
ajánlott háló

Törzsanyag (mindhárom szakirányon kötelező tárgyak)

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0301	Trig. és koordináta geometria	2	2			K	TMBG0301(p)	1
TMBG0301	Trig. és koordináta geometria	2		2		Gy		1
TMBE0201	Halmazok és függvények	2	2			K	TMBG0201(p)	1
TMBG0201	Halmazok és függvények	2		2		Gy		1
TMBE0101	Algebrai alapismeretek	2	2			K	TMBG0101(p)	1
TMBG0101	Algebrai alapismeretek	2		2		Gy		1
TMBE0102	Lineáris algebra I.	2	2			K	TMBE0101, TMBG0102(p)	2
TMBG0102	Lineáris algebra I.	2		2		Gy	TMBE0101	2
TMBE0202	Bevezetés az analízisbe	4	3			K	TMBE0201, TMBG0202(p)	2
TMBG0202	Bevezetés az analízisbe	2		2		Gy	TMBE0201	2
TMBG0501	Az informatika alapjai	3			3	Gy		1
TMBE0103	Bev. az alg. és számelméletbe	3	2			K	TMBE0101, TMBG0103(p)	2
TMBG0103	Bev. az alg. és számelméletbe	2		2		Gy	TMBE0101	2
TMBE0104	Számelmélet I.	3	2			K	TMBE0103, TMBG0104(p)	3
TMBG0104	Számelmélet I.	2		2		Gy	TMBE0103	3
TMBE0203	Diff. és integrálszámítás	4	3			K	TMBE0202, TMBG0203(p)	3
TMBG0203	Diff. és integrálszámítás	3		3		Gy	TMBE0202	3
TMBE0302	Geometria I.	2	2			K	TMBE0301, TMBG0302(p)	2
TMBG0302	Geometria I.	2		2		Gy	TMBE0301	2
TMBE0303	Geometria II.	2	2			K	TMBE0102, TMBE0302, TMBG0303(p)	3
TMBG0303	Geometria II.	2		2		Gy	TMBE0102, TMBE0302	3

Differenciált szakmai anyag

Kód	Tantárgynév	Kred- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0106	Lineáris algebra II.	3	2			K	TMBE0102, TMBG0106(p)	3
TMBG0106	Lineáris algebra II.	2		2		Gy	TMBE0102	3
TMBE0107	Algebra	2	2			K	TMBE0103, TMBG0107(p)	3
TMBG0107	Algebra	2		2		Gy	TMBE0103	3
TMBE0204	Többvált. fv. diff- és intsám.	4	3			K	TMBE0203, TMBG0204(p)	4
TMBG0204	Többvált. fv. diff- és intsám.	3		3		Gy	TMBE0203	4
TMBE0205	Mérték- és integrálmélet	3	2			K	TMBE0203	4

TMBE0207	Bev. a köz. diff.egyenletek elm.	3	2			K	TMBE0204, TMBG0207(p)	5
TMBG0207	Bev. a köz. diff.egyenletek elm.	2		2		Gy	TMBE0204	5
TMBE0305	Differenciálgeometria	3	2			K	TMBE0106, TMBE0204, TMBG0305(p)	5
TMBG0305	Differenciálgeometria	2		2		Gy	TMBE0106, TMBE0204	5
TMBE0108	Kombinatorika	3	3			K	TMBG0108(p)	1
TMBG0108	Kombinatorika	2		2		Gy		1
TMBE0401	Valószínűségsszámítás	4	3			K	TMBE0205, TMBG0401(p)	5
TMBG0401	Valószínűségsszámítás	2		2		Gy	TMBE0205	5
TMBE0402	Statisztika	4	3			K	TMBE0401, TMBG0402(p)	6
TMBG0402	Statisztika	2		2		Gy	TMBE0401	6

Szakirány kötelező tárgyak

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0105	Számelmélet és alkalmazásai	3	2			K	TMBE0104	4
TMBE0206	Komplex függvénytan	3	2			K	TMBE0204	5
TMBE0304	Konvex geometria	3	2			K	TMBE0106, TMBE0303, TMBG0304(p)	4
TMBG0304	Konvex geometria	2		2		Gy	TMBE0106, TMBE0303	4
TMBE0601	Halmazelmélet és mat. logika	3	2			K	TMBE0201, TMBG0601(p)	3
TMBG0601	Halmazelmélet és mat. logika	2		2		Gy	TMBE0201	3
TMBG0603	Bev. a mat. pr. csom. haszn.ba	2			2	Gy	TMBE0203, TMBE0102	4
TMBE0351	Bev. a projektív geometriába	3	2			K	TMBG0351(p)	1
TMBG0351	Bev. a projektív geometriába	2		2		Gy		1
TMBE0354	Elemi topológia	3	2			K	TMBE0302, TMBG0354(p)	6
TMBG0354	Elemi topológia	2		2		Gy	TMBE0302	6
TMBE0151	Fej. az elemi számelméletből	3	2			K	TMBE0104, TMBG0151(p)	5
TMBG0151	Fej. az elemi számelméletből	2		2		Gy	TMBE0104	5
TMBE0152	Fej. az algebrából	3	2			K	TMBE0107, TMBG0152(p)	4
TMBG0152	Fej. az algebrából	2		2		Gy	TMBE0107	4

Szakirány választható tárgyak (a felsorolt tárgyakból 13 kredit teljesítendő)

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0651	Fej. a matematika történetéből	2	2			K		1
TMBE0251	Egyenlőtlenségek	3	2			K	TMBE0203	4
TMBE0252	Differenciaszámítás	3	2			K	TMBE0203	4
TMBE0352	Bev. az ábrázoló geometriába	3	2			K	TMBG0352(p)	2
TMBG0352	Bev. az ábrázoló geometriába	2		2		Gy		2
TMBE0353	Bevezetés a Lie elméletbe	3	2			K	TMBE0106, TMBG0353(p)	4
TMBG0353	Bevezetés a Lie elméletbe	2		2		Gy	TMBE0106	4
TMBE0208	Numerikus matematika	4	3			K	TMBE0204, TMBG0208(p)	5
TMBG0208	Numerikus matematika	2		2		Gy	TMBE0204	5

Természettudományi alapismeretek és környezeti, Európai Unió, minőségbiztosítási ismeretek

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TFBE2101	A fizika alapjai I.	4	2	1		K		3
TFBE2103	A fizika alapjai II.	4	2	1		K	TFBE2101	4
TTBE0040	Környezettani alapismeretek	2	1	1		K		1
TTBE0030	Európai Unió ismeretek	1	1			K		1
TTBE0010	Ált. gazd. menedzsment ism.	1	1			K		3
TTBE0020	Minőségbiztosítási ismeretek	1	1			K		5

Szakdolgozat, szabadon választható tárgyak

Kód	Tantárgynév	Kred- it	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBG0691	Szakdolgozat 1.	5				Gy		5
TMBG0692	Szakdolgozat 2.	5				Gy	TMBG0691	6
	Szabadon választható	10						

Ajánlott szabadon választható tárgyak: a matematika BSc alkalmazott és gazdasági matematikus szakirányán meghirdetett, matematikus szakirányosok számára nem kötelező tárgyak. (Ide számolható el a kötelező szaknyelvi félév is.)

Alkalmazott és gazdasági matematikus szakirány

Az alapképzési szak megnevezése: *matematika (Mathematics)*

Szakfelelős: *Dr. Gaál István egyetemi tanár*

Szerezhető végzettségi szint és szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:

Végzettségi szint: *alapp fokozat (BSc)*

Szakképzettség: *matematikus (Mathematician)*

Képesítési követelmények

A szakon (szakirányon) az oklevél megszerzésének általános követelményeit a DE Tanulmányi és Vizsgaszabályzata tartalmazza.

1. A matematika alapképzési szak alkalmazott és gazdasági matematikus szakirányának kreditkövetelményei (összesen 180 kredit):

- 50 kredit törzsanyag
- 46 kredit differenciált szakmai anyag
- 38 kredit szakirány kötelező tárgy
- 13 kredit szakirány választható tárgy
- 5 kredit környezettani, Európai Unió, minőségbiztosítási ismeretek
- 8 kredit természettudományi alapismeretek
- 10 kredit szabadon választható tárgy
- 10 kredit szakdolgozat

2. Egy C típusú középfokú államilag elismert nyelvvizsga (ld. 14. oldal)

3. A testnevelési követelmények teljesítése (ld. 15. oldal)

A hálótérben egyes előadások esetén az előfeltétel oszlopában (p) megjelöléssel szerepel a tantárgy vele párhuzamosan hallgatandó, gyakorlati jeggyel záruló gyakorlata. Ebben az esetben a tárgy felvételének természetesen nem előfeltétele a gyakorlat, de vizsgázni csak a gyakorlat sikeres teljesítése esetén lehet.

**Matematika alapképzési szak, alkalmazott és gazdasági matematikus szakirány
ajánlott háló**

Törzsanyag (mindhárom szakirányon kötelező tárgyak)

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0301	Trig. és koordináta geometria	2	2			K	TMBG0301(p)	1
TMBG0301	Trig. és koordináta geometria	2		2		Gy		1
TMBE0201	Halmazok és függvények	2	2			K	TMBG0201(p)	1
TMBG0201	Halmazok és függvények	2		2		Gy		1
TMBE0101	Algebrai alapismeretek	2	2			K	TMBG0101(p)	1
TMBG0101	Algebrai alapismeretek	2		2		Gy		1
TMBE0102	Lineáris algebra I.	2	2			K	TMBE0101, TMBG0102(p)	2
TMBG0102	Lineáris algebra I.	2		2		Gy	TMBE0101	2
TMBE0202	Bevezetés az analízisbe	4	3			K	TMBE0201, TMBG0202(p)	2
TMBG0202	Bevezetés az analízisbe	2		2		Gy	TMBE0201	2
TMBG0501	Az informatika alapjai	3			3	Gy		1
TMBE0103	Bev. az alg. és számelméletbe	3	2			K	TMBE0101, TMBG0103(p)	2
TMBG0103	Bev. az alg. és számelméletbe	2		2		Gy	TMBE0101	2
TMBE0104	Számelmélet I.	3	2			K	TMBE0103, TMBG0104(p)	3
TMBG0104	Számelmélet I.	2		2		Gy	TMBE0103	3
TMBE0203	Diff. és integrálszámítás	4	3			K	TMBE0202, TMBG0203(p)	3
TMBG0203	Diff. és integrálszámítás	3		3		Gy	TMBE0202	3
TMBE0302	Geometria I.	2	2			K	TMBE0301, TMBG0302(p)	2
TMBG0302	Geometria I.	2		2		Gy	TMBE0301	2
TMBE0303	Geometria II.	2	2			K	TMBE0102, TMBE0302, TMBG0303(p)	3
TMBG0303	Geometria II.	2		2		Gy	TMBE0102, TMBE0302	3

Differenciált szakmai anyag

Kód	Tantárgynév	Kred- it	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0106	Lineáris algebra II.	3	2			K	TMBE0102, TMBG0106(p)	3
TMBG0106	Lineáris algebra II.	2		2		Gy	TMBE0102	3
TMBE0107	Algebra	2	2			K	TMBE0103, TMBG0107(p)	3
TMBG0107	Algebra	2		2		Gy	TMBE0103	3
TMBE0204	Többvált. fv. diff- és intsám.	4	3			K	TMBE0203, TMBG0204(p)	4
TMBG0204	Többvált. fv. diff- és intsám.	3		3		Gy	TMBE0203	4
TMBE0205	Mérték- és integrálmélet	3	2			K	TMBE0203	4

TMBE0207	Bev. a köz. diff.egyenletek elm.	3	2			K	TMBE0204, TMBG0207(p)	5
TMBG0207	Bev. a köz. diff.egyenletek elm.	2		2		Gy	TMBE0204	5
TMBE0305	Differenciálgeometria	3	2			K	TMBE0106, TMBE0204, TMBG0305(p)	5
TMBG0305	Differenciálgeometria	2		2		Gy	TMBE0106, TMBE0204	5
TMBE0108	Kombinatorika	3	3			K	TMBG0108(p)	1
TMBG0108	Kombinatorika	2		2		Gy		1
TMBE0401	Valószínűségyszámítás	4	3			K	TMBE0205, TMBG0401(p)	5
TMBG0401	Valószínűségyszámítás	2		2		Gy	TMBE0205	5
TMBE0402	Statisztika	4	3			K	TMBE0401, TMBG0402(p)	6
TMBG0402	Statisztika	2		2		Gy	TMBE0401	6

Szakirány kötelező tárgyak

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0105	Számelmélet és alkalmazásai	3	2			K	TMBE0104	4
TMBE0153	Kriptográfia alapjai	4	2	1		K	TMBE0105	5
TMBE0451	Bev. a pénzügyi matematikába	3	2			K	TMBE0401, TMBG0451(p)	6
TMBG0451	Bev. a pénzügyi matematikába	2		2		Gy	TMBE0401	6
TMBE0253	Gazdasági matematika	3	2			K	TMBE0204	5
TMBE0208	Numerikus matematika	4	3			K	TMBE0204, TMBG0208(p)	5
TMBG0208	Numerikus matematika	2		2		Gy	TMBE0204	5
TMBE0602	Lineáris programozás	3	2			K	TMBE0106, TMBG0602(p)	4
TMBG0602	Lineáris programozás	2		2		Gy	TMBE0106	4
TMBG0306	Komputergeometria	3			3	Gy	TMBG0501, TMBE0303	4
TMBG0109	Algebrai algoritmusok	2		2		Gy	TMBG0501, TMBE0107	4
TMBG0110	Számelméleti algoritmusok	2		2		Gy	TMBG0501, TMBE0104	5
TMBG0209	Analízis számítógéppel	3			3	Gy	TMBG0501, TMBE0208	6
TMBG0403	Statisztika számítógéppel	2			2	Gy	TMBG0501, TMBE0401	6

Szakirány választható tárgyak (a felsorolt tárgyakból 13 kredit teljesítendő)

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0651	Fej. a matematika történetéből	2	2			K		1
TMBE0251	Egyenlőtlenségek	3	2			K	TMBE0203	4
TMBE0252	Differenciászámítás	3	2			K	TMBE0203	4
TMBE0354	Elemi topológia	3	2			K	TMBE0302, TMBG0354(p)	4
TMBG0354	Elemi topológia	2		2		Gy	TMBE0302	4
TMBE0353	Bevezetés a Lie elméletbe	3	2			K	TMBE0106, TMBG0353(p)	4
TMBG0353	Bevezetés a Lie elméletbe	2		2		Gy	TMBE0106	4

Természettudományi alapismeretek és környezettani, Európai Unió, minőségbiztosítási ismeretek

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TFBE2101	A fizika alapjai I.	4	2	1		K		3
TFBE2103	A fizika alapjai II.	4	2	1		K	TFBE2101	4
TTBE0040	Környezettani alapismeretek	2	1	1		K		1
TTBE0030	Európai Unió ismeretek	1	1			K		1
TTBE0010	Ált. gazd. menedzsment ism.	1	1			K		3
TTBE0020	Minőségbiztosítási ismeretek	1	1			K		5

Szakdolgozat, szabadon választható tárgyak

Kód	Tantárgynév	Kred- it	Heti óraszám			Szám- mon- kérés	Előfeltételek	Javas- olt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBG0695	Szakdolgozat 1.	5				Gy		5
TMBG0696	Szakdolgozat 2.	5				Gy	TMBG0695	6
	Szabadon választható	10						

Ajánlott szabadon választható tárgyak: a matematika BSc matematikus szakirányán meghirdetett, alkalmazott és gazdasági matematikus szakirányosok számára nem kötelező tárgyak, kivéve a Bevezetés a matematikai programcsomagok használatába tárgyat. (Ide számolható el a kötelező szaknyelvi félév is.)

Matematika–X szakos tanári szakirány

Az alapképzési szak megnevezése: *matematika (Mathematics)*

Szakfelelős: *Dr. Gaál István egyetemi tanár*

Szerezhető végzettségi szint és szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:

Végzettségi szint: *alapp fokozat (BSc)*

Szakképzettség: *matematikus (Mathematician)*

Képesítési követelmények

A szakon (szakirányon) az oklevél megszerzésének általános követelményeit a DE Tanulmányi és Vizsgaszabályzata tartalmazza.

1. A matematika alapképzési szak matematika–X szakos tanári szakirány kreditkövetelményei (összesen 180 kredit):
 - 50 kredit törzsanyag
 - 46 kredit differenciált szakmai anyag
 - 50 kredit az X szakból
 - 10 kredit pedagógia-pszichológia (tanári) modul
 - 5 kredit környezettani, Európai Unió, minőségbiztosítási ismeretek
 - 9 kredit szabadon választható tárgy
 - 10 kredit szakdolgozat
2. Egy C típusú középfokú államilag elismert nyelvvizsga (ld. 14. oldal)
3. A testnevelési követelmények teljesítése (ld. 15. oldal)

A hálótervben egyes előadások esetén az előfeltétel oszlopában (p) megjelöléssel szerepel a tantárgy vele párhuzamosan hallgatandó, gyakorlati jeggyel záruló gyakorlata. Ebben az esetben a tárgy felvételének természetesen nem előfeltétele a gyakorlat, de vizsgázni csak a gyakorlat sikeres teljesítése esetén lehet.

**Matematika alapképzési szak, matematika-X szakos tanári szakirány
ajánlott háló**

Törzsanyag (mindhárom szakirányon kötelező tárgyak)

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0301	Trig. és koordináta geometria	2	2			K	TMBG0301(p)	1
TMBG0301	Trig. és koordináta geometria	2		2		Gy		1
TMBE0201	Halmazok és függvények	2	2			K	TMBG0201(p)	1
TMBG0201	Halmazok és függvények	2		2		Gy		1
TMBE0101	Algebrai alapismeretek	2	2			K	TMBG0101(p)	1
TMBG0101	Algebrai alapismeretek	2		2		Gy		1
TMBE0102	Lineáris algebra I.	2	2			K	TMBE0101, TMBG0102(p)	2
TMBG0102	Lineáris algebra I.	2		2		Gy	TMBE0101	2
TMBE0202	Bevezetés az analízisbe	4	3			K	TMBE0201, TMBG0202(p)	2
TMBG0202	Bevezetés az analízisbe	2		2		Gy	TMBE0201	2
TMBG0501	Az informatika alapjai	3			3	Gy		1
TMBE0103	Bev. az alg. és számelméletbe	3	2			K	TMBE0101, TMBG0103(p)	2
TMBG0103	Bev. az alg. és számelméletbe	2		2		Gy	TMBE0101	2
TMBE0104	Számelmélet I.	3	2			K	TMBE0103, TMBG0104(p)	3
TMBG0104	Számelmélet I.	2		2		Gy	TMBE0103	3
TMBE0203	Diff. és integrálszámítás	4	3			K	TMBE0202, TMBG0203(p)	3
TMBG0203	Diff. és integrálszámítás	3		3		Gy	TMBE0202	3
TMBE0302	Geometria I.	2	2			K	TMBE0301, TMBG0302(p)	2
TMBG0302	Geometria I.	2		2		Gy	TMBE0301	2
TMBE0303	Geometria II.	2	2			K	TMBE0102, TMBE0302, TMBG0303(p)	3
TMBG0303	Geometria II.	2		2		Gy	TMBE0102, TMBE0302	3

Differenciált szakmai anyag

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBE0107	Algebra	2	2			K	TMBE0103, TMBG0107(p)	3
TMBG0107	Algebra	2		2		Gy	TMBE0103	3
TMBE0111	Számelmélet II.	4	2	1		K	TMBE0104, TMBE0107	4
TMBE0210	Többvált. fv-ek anal., diff.egy.	5	4			K	TMBE0203, TMBG0210(p)	4
TMBG0210	Többvált. fv-ek anal., diff.egy.	3		3		Gy	TMBE0203	4

TMBE0307	Geometriák és modelljeik	3	2			K	TMBE0303, TMBG0307(p)	4
TMBG0307	Geometriák és modelljeik	2		2		Gy	TMBE0303	4
TMBE0305	Differenciálgeometria	3	2			K	TMBE0102, TMBE0210, TMBG0305(p)	5
TMBG0305	Differenciálgeometria	2		2		Gy	TMBE0102, TMBE0210	5
TMBE0108	Kombinatorika	3	3			K	TMBG0108(p)	1
TMBG0108	Kombinatorika	2		2		Gy		1
TMBE0601	Halmazelmélet és mat. logika	3	2			K	TMBE0201, TMBG0601(p)	3
TMBG0601	Halmazelmélet és mat. logika	2		2		Gy	TMBE0201	3
TMBE0404	Bev. a valószínűségszámításba	4	2	2		K	TMBE0108, TMBE0203	4
TMBG0603	Bev. a mat. pr. csom. haszn.ba	2			2	Gy	TMBE0203, TMBE0102	4
TMBE0624	A matematika története	2	2			K		6
TMBG0625	Elemi matematika	2		2		Gy		5

Környezettani, Európai Unió, minőségbiztosítási ismeretek

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TTBE0040	Környezettani alapismeretek	2	1	1		K		1
TTBE0030	Európai Unió ismeretek	1	1			K		1
TTBE0010	Ált. gazd. menedzsment ism.	1	1			K		3
TTBE0020	Minőségbiztosítási ismeretek	1	1			K		5

Pedagógia-pszichológia (tanári) modul

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
BTTK100BA	Pszichológiai elméleti alapok	2	2			K		3
BTTK200BA	A tanárjelölt szem. fejlesztése	2		2		Gy		4
BTTK500BA	A nevelés társadalmi alapjai	2	2			K	BTTK100BA	5
BTTK600BA	Gondolkodók a nevelésről	2	2			K	BTTK100BA	6
BTTK700BA	Bev. az okt. és az isk. világába	2		2		Gy	BTTK100BA	5

Szakdolgozat, szabadon választható tárgyak

Kód	Tantárgynév	Kre- dit	Heti óraszám			Szá- mon- kérés	Előfeltételek	Java- solt félév
			Elmé- let	Gyakorlat				
				Tant.	Lab.			
TMBG0693	Szakdolgozat 1.	5				Gy		5
TMBG0694	Szakdolgozat 2.	5				Gy	TMBG0693	6
	Szabadon választható	9						

Ajánlott szabadon választható tárgyak: TMBG0626 Középiskolai matematikai versenyfeladatok (2 kredit, 0+2 óra, Gy, 6. félévben javasolt felvenni), továbbá a matematika BSc matematikus szakirányán meghirdetett, tanári szakirányosok számára nem kötelező tárgyak. (Ide számolható el a kötelező szaknyelvi félév is.)

Idegennyelvoktatás és vizsgakövetelmények a TTK alapszakjain

A Természettudományi és Technológiai Kar alapképzési szakos hallgatói számára az oklevél megszerzésének feltétele egy államilag elismert legalább középfokú (B2 szintű) komplex (C típusú, szóbeli+írásbeli) nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél. Képesítési követelmény a szaknyelvi félév teljesítése is.

A Kar finanszírozott formában kínál hallgatói részére két középfokú (B2) nyelvvizsgára előkészítő félévet (írásbeli és szóbeli nyelvvizsgára előkészítő nyelvi féléveket), valamint egy kötelező szaknyelvi félévet. A Kar hallgatói számára a nyelvi képzést a DE Idegennyelvi Központ TEK Szakcsoportja biztosítja **angol, német, francia, orosz és olasz** nyelvből.

A diploma megszerzésének előfeltételeként előírt idegennyelvi kritérium teljesítését segítő a Kar az alábbi kurzusokat kínálja a hallgatók számára:

1. modul: kezdő szint (A1) (térítéses)
2. modul: középhaladó (A2) (térítéses)
3. modul: középhaladó (B1) (térítéses)
4. modul: szóbeli nyelvvizsga előkészítő (B2) (finanszírozott)
5. modul: írásbeli nyelvvizsga előkészítő (B2) (finanszírozott)
6. modul: szaknyelvi félév (B2) (finanszírozott, kötelező)

Az idegennyelvi képzésbe az első félév elején megírandó szintfelmérő teszt kitöltése után lehet bekapcsolódni. A teszt eredménye alapján kerülnek a hallgatók besorolásra az első öt szint megfelelőjére.

- A teljesen kezdő szintről induló 1. modul angol, német, francia, orosz, olasz nyelvekből a páratlan félévekben indul és három modulon keresztül továbbmenő, egymásra épülő rendszerben térítéses, akkreditált felnőttképzési formában folyik.
- Nyelvtanulásnál célszerű a már középiskolában is tanult nyelvet választani, mivel az egyetem által finanszírozott nyelvoktatás középszinten indul (4. modul). A TTK-n finanszírozott formában angol, német, francia, orosz és olasz nyelvi kurzusok választhatók.
- A finanszírozott formában szervezett nyelvvizsga előkészítő kurzusokra (4., 5. modul) a hallgatók felvételi teszt sikeres megírásával kerülhetnek be.
- Amennyiben a hallgatók további nyelvvizsga előkészítő kurzust kívánnak igénybe venni, azt a 4. vagy az 5. modul térítés ellenében történő újbóli felvételével tehetik meg.
- A nyári hónapokban (július közepéig és augusztus 20. után) igény szerint, térítésmentesen vehetnek részt a Kar nyelvvizsgával még nem rendelkező hallgatói intenzív nyelvvizsga felkészítő kurzusokon.

Azon hallgatók, akik a diploma megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga érdekében vesznek fel a fentiek közül nyelvi kurzus(oka)t, a sikeres teljesítésért maximum 3 féléven keresztül (4 óra/hét) gyakorlati jegyet, valamint a szabadon választható kreditek terhére 2-2 kreditet kaphatnak.

Az egy nyelvből már nyelvvizsgával rendelkezők számára csak másik idegen nyelvből szerezhető kredit (a szabadon választott tárgyak kreditkeretének terhére és kreditkeretéig).

Az egy féléves szaknyelvi kurzus (6. modul) teljesítése (2 kredit) az alapképzésben résztvevő minden TTK-s hallgató számára kötelező. A szaknyelvi kurzus felvétele a 3. félévnél előbb nem lehetséges. Páratlan félévekben elsősorban a középfokú nyelvvizsgával már rendelkező hallgatók számára hirdetünk szaknyelvi félévet, páros félévekben pedig a nyelvvizsgával még nem rendelkezők részére. A szaknyelvi félév finanszírozott formában zajlik, az óralátogatás kötelező.

Testnevelés

A Debreceni Egyetem alapképzésben (BSc, BA) résztvevő hallgatóinak két féléven keresztül heti két óra testnevelési foglalkozáson való részvétel kötelező.

A testnevelési követelmények teljesítése a végbizonyítvány (abszolutórium) kiállításának feltétele.

A testnevelési követelmények kiválthatók

- minősített versenysport-tevékenységgel,
- regisztrálható egyetemi sportszolgáltatások igénybevételével,
- regisztrálható egyetemi sporttevékenységgel,
- a sportigazgatóság, illetve a testnevelési csoportok által szervezett sportrendezvények keretében.

A felmentési és az elfogadási kérelmeket a sportigazgató és a testnevelési csoportok vezetői bírálják el.

Tantárgyi tematikák

Törzsanyag:

(mindegyik szakirányon kötelezően teljesítendő tárgyak)

TMBE0301, TMBG0301

A tantárgy neve: Trigonometria és koordinátagometria

2+2 óra, 4 kredit, K, Gy

Előfeltétele: nincs

Alapfogalom, axióma, definíció, tétel. Szükséges feltétel, elegendő feltétel. Indirekt bizonyítás. Állítások tagadása. Tétel megfordítása. A matematikai szóhasználat egyszerű jelei (kvantorok, szumma és produktum jelek).

Vektorok, összeadás és számmal szorzás, koordináták. A szögfüggvények geometriai értelmezése és alapvető tulajdonságai. Addíciós tételek. A szinusz- és tangenstétel. Trigonometrikus egyenletek és egyenlőtlenségek. A vektorok skaláris szorzása, a koszinusztétel. Vektorok vektoriális és vegyes szorzata. Koordinátarendszerek. Sík- és térbeli egyenesek paraméteres előállításai és egyenletei. Körök és gömbök egyenletei. Az ellipszis, hiperbola és parabola értelmezése és egyenletei. Polárkoordináták, kúpszeletek fokális egyenlete. Vektorokkal, illetve koordinátagometria úton megoldható feladatok.

Irodalom:

Pogács Ferenc: Vektorok, koordinátagometria, trigonometria, Typotex, Budapest, 1998.

Hajós György: Bevezetés a geometriába, Tankönyvkiadó, Budapest, 1962.

V. T. Baziljev, K. I. Dunyicsev, V. P. Ivanyickaja: Geometria I., Tankönyvkiadó, Budapest, 1985.

TMBE0201, TMBG0201

A tantárgy neve: Halmazok és függvények

2+2 óra, 4 kredit, K, Gy

Előfeltétele: nincs

Alapfogalom, axióma, definíció, tétel. Szükséges feltétel, elegendő feltétel. Indirekt bizonyítás. Állítások tagadása. Tétel megfordítása. A matematikai szóhasználat egyszerű jelei (kvantorok, szumma és produktum jelek).

Halmaz, részhalmaz, hatványhalmaz. Egyszerű halmazműveletek és tulajdonságaik, Venn-diagramok. A racionális kitevőjű hatvány fogalma, a hatványozás azonosságai (bizonyításokkal együtt). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságai, áttérés egyik alapú logaritmusról a másikra. Középek (számtani, mértani, harmonikus és hatványközépek) fogalma és a köztük fennálló egyenlőtlenségek. Bernoulli-egyenlőtlenség. Leképezések (injektív, szürjektív, bijektív) és tulajdonságaik. Függvények és a megadásukkal kapcsolatos fogalmak. Összetett függvény, inverz függvény. Valós függvény grafikonja. Legegyszerűbb függvények (egészrész, törtrész, abszolútérték függvény). Egyváltozós függvények jellemzésére használt fogalmak (paritás, periodicitás, monotonitás, korlátosság, konvexitás, konkávitás). Elemi függvények (pozitív egész kitevőjű hatványfüggvények és inverzeik, exponenciális és logaritmus függvények, trigonometrikus függvények és inverzeik). Abszolútértékes egyenletek. Gyökös egyenletek. Trigonometrikus egyenletek. Exponenciális és logaritmusos egyenletek. Egyenlőtlenségek megoldáshalmazai (törtes, gyökös, exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenlőtlenségek).

Irodalom:

Hajnal Imre, Nemetz Tibor, Pintér Lajos: Matematika III. (fakultatív "B" változat), Tankönyvkiadó, Budapest, 1981.

Hajnal Imre, Nemetz Tibor, Pintér Lajos, Urbán János: Matematika IV. (fakultatív "B" változat), Tankönyvkiadó, Budapest, 1982.

Czapáry Endre, Gyapjas Ferenc: Matematika a középiskolák 11. évfolyama számára, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Czapáry Endre, Gyapjas Ferenc: Matematika a középiskolák 11–12. évfolyama számára az emelt szintű tananyaghoz, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

TMBE0101, TMBG0101

A tantárgy neve: Algebrai alapismeretek

2+2 óra, 4 kredit, K, Gy

Előfeltétele: nincs

Műveletek, műveletek tulajdonságai, alapvető algebrai struktúrák, példák, alkalmazások. Elemi algebrai azonosságok: két tag összegének (különbségének) négyzete, köbe. Az n -edik hatványok különbségének szorzattá alakítása. A racionális kitevőjű hatvány fogalma, a hatványozás azonosságai (bizonyításokkal együtt). Egész számok oszthatósága, prímszám, összetett szám, prímtenyezős alak, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Polinomok és racionális törtfüggvények, parciális törtekre bontás. Polinomok osztása. Többszörös gyökök, gyöktényezős alak. Másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja. Egyenletek megoldásai. Speciális harmad- és negyedfokú egyenletek. Abszolútértékes egyenletek. Gyökös egyenletek. Két és három ismeretlenes egyenletrendszerek.

Irodalom:

Szendrei János: Algebra és számelmélet, Tankönyvkiadó, 1978.

Matematika speciális tantervű osztályok részére III.-IV. évfolyam, Tankönyvkiadó.

Összefoglaló feladatgyűjtemény matematikából, Tankönyvkiadó.

TMBE0102, TMBG0102**A tantárgy neve: Lineáris algebra I.****2+2 óra, 4 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Algebrai alapismeretek**

Vektortér, bázis, dimenzió, alterek. Faktortér, direkt összeg. Lineáris leképezések, transzformációk, mátrixuk. Képtér, magtér. Determináns, kifejtési tétel. A mátrixok algebrája, invertálhatóság, rang. Lineáris egyenletrendszerek, megoldhatóság, Cramer-szabály. Sajátérték, sajátvektor, karakterisztikus polinom.

Irodalom:

Gaál István, Kozma László: Lineáris algebra, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2004.

Freud Róbert: Lineáris algebra, ELTE Eötvös Kiadó, 1998.

P. R. Halmos: Véges dimenziós vektorterek, Műszaki Könyvkiadó, 1984.

Kovács Zoltán: Feladatgyűjtemény lineáris algebra gyakorlatokhoz, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998.

Rózsa Pál: Lineáris algebra és alkalmazásai, Műszaki Könyvkiadó, 1974.

TMBE0202, TMBG0202**A tantárgy neve: Bevezetés az analízisbe****3+2 óra, 6 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Halmazok és függvények**

Valós számok, komplex számok. Számsorozatok. Bolzano-Weierstrass tétel, Cauchy-féle konvergencia kritérium. Számsorok. Topológiai alapismeretek a számegegyenesen. Valós függvények határértéke és folytonossága, folytonos függvények alapvető tulajdonságai. Függvénysorozatok és függvénysorok. Hatványsorok, elemi függvények.

Irodalom:

Császár Ákos: Valós analízis I, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Lajkó Károly: Analízis I, Debreceni Egyetem Matematikai és Informatikai Intézet, Debrecen, 2000.

Lajkó Károly: Kalkulus I, Debreceni Egyetem Matematikai Intézet, Debrecen, 2003.

Leindler László, Schipp Ferenc: Analízis I, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.

Walter Rudin: A matematikai analízis alapjai, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1978.

K. R. Stromberg: An introduction to classical real analysis, Wadsworth, California, 1981.

Szabó Tamás: Kalkulus I, Polygon, Szeged, 2004.

TMBG0501**A tantárgy neve: Az informatika alapjai****0+3 óra, 3 kredit, Gy****Előfeltétele: nincs**

A számítógéppel kapcsolatos alapfogalmak felhasználók számára. Szövegszerkesztés a gyakorlatban, az internet használata, matematikai programcsomagok kezelése. Szimbolikus számítások elvégzése a Maple programcsomaggal.

Irodalom:

Racsó Péter: Bevezetés a számítástechnikába, Számalk Kiadó, 1992.

Molnárka Győző, Gergő Lajos, Wettl Ferenc, Horváth András, Kallós Gábor: A Maple V és alkalmazásai, Springer Hungarica Kiadó Kft., 1996.

TMBE0103, TMBG0103**A tantárgy neve: Bevezetés az algebra és számelméletbe****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Algebrai alapismeretek**

Természetes számok, egész számok, racionális számok. Rendezés. Komplex számok, egységgyökök. Polinomok gyökei. Az algebra alaptétele. Egyértelmű irreducibilis faktorizáció a test feletti polinomgyűrűkben. Irreducibilis polinomok a racionális, valós és komplex együtthatós polinomok gyűrűjében. Test feletti racionális függvénytest. Többhatározatlanú polinomok gyűrűje, szimmetrikus polinomok. Az oszthatóság és tulajdonságai az egész számok gyűrűjében és test feletti polinomgyűrűkben.

Irodalom:

Szendrei János: Algebra és számelmélet, Tankönyvkiadó, 1978.

Szendrei Ágnes: Diszkrét matematika, Polygon, 1994.

Turjányi Sándor: Algebra és számelmélet előadásjegyzet (nyomtatott egyetemi segédanyag).

Sárközy András, Surányi János: Számelmélet feladatgyűjtemény, Nemzeti Tankönyvkiadó.

D. K. Fagyejev, I. Sz. Szominszkij: Felsőfokú algebrai példatár, Typotex, 2000.

TMBE0104, TMBG0104**A tantárgy neve: Számelmélet I.****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Bevezetés az algebra és számelméletbe**

A számelmélet alaptétele. Lineáris kongruenciák, kongruencia rendszerek és lineáris diofantikus egyenletek. Euler-Fermat tétel. Klasszikus kongruencia tételek. Számelméleti függvények. Elemi prímszámelmélet, prímek száma, prímek reciprokaik összege. Irracionális és racionális számok kapcsolata, algebrai és transzcendens számok, nevezetes számelméleti problémák.

Irodalom:

Freud Róbert, Gyarmati Edit: Számelmélet, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Erdős Pál, Surányi János: Válogatott fejezetek a számelméletből, Polygon, Szeged, 1996.

Sárközy András, Surányi János: Számelmélet feladatgyűjtemény, Nemzeti Tankönyvkiadó.

TMBE0203, TMBG0203**A tantárgy neve: Differenciál- és integrálszámítás****3+3 óra, 7 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Bevezetés az analízisbe**

Egyváltozós valós függvények differenciálása. Differenciálási szabályok. Középértéktételek. Határfüggvény és összegfüggvény differenciálása. Elemi függvények differenciálhányadosai. Magasabbrendű deriváltak, Taylor-sorok. Függvényvizsgálat a differenciálszámítás eszközeivel. Primitív függvény, módszerek a primitív függvények meghatározására. Egyváltozós valós függvények Riemann-integrálja. Integrálhatósági feltételek. A Riemann-integrál alapvető tulajdonságai. A Newton–Leibniz formula. Az integrálfüggvény folytonossága, differenciálhatósága. A Riemann-integrál néhány alkalmazása.

Irodalom:

Császár Ákos: Valós analízis I–II, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Lajkó Károly: Analízis II, Debreceni Egyetem Matematikai és Informatikai Intézet, Debrecen, 2003.

Lajkó Károly: Kalkulus I, Debreceni Egyetem Matematikai Intézet, Debrecen, 2003.

Lajkó Károly: Kalkulus I. példatár, Debreceni Egyetem Matematikai Intézet, Debrecen, 2003.

Leindler László, Schipp Ferenc: Analízis I, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.

Makai Imre: Differenciál- és integrálszámítás, Tankönyvkiadó, Budapest, 1992.

Walter Rudin: A matematikai analízis alapjai, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1978.

Szász Pál: A differenciál- és integrálszámítás elemei I, Typotex Kiadó, 2000.

TMBE0302, TMBG0302**A tantárgy neve: Geometria I.****2+2 óra, 4 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Trigonometria és koordinátagometria**

Az euklideszi sík és tér. Egyenesek és síkok párhuzamossága, távolsága és szöge. Az egybevágóságok osztályozása a síkon és a térben. Hasonlóságok síkon és térben, osztályozásuk. Sokszögek, poliéderek, szabályos testek. A terület- és térfogatmérés geometriai megalapozása. Körök, háromszögek, speciális négyszögek geometriája. A forgáskúp síkmetszetei.

Irodalom:

Hajós György: Bevezetés a geometriába, Tankönyvkiadó, Budapest, 1962.

H. S. M. Coxeter: A geometriák alapjai, Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1973.

Kovács Zoltán: Geometria, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1999.

Szilasi József: Geometria I., KLTE TTK, Debrecen, 1990.

TMBE0303, TMBG0303**A tantárgy neve: Geometria II.****2+2 óra, 4 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Lineáris algebra I., Geometria I.**

n-dimenziós affin tér. Affin transzformációk. Valós affin sík, Thales, Pappos és Desargues tételei. Az n-dimenziós euklideszi vektortér, euklideszi affin terek. Ortogonális transzformációk és izometriák. Affin sík és tér projektív lezárása. A projektív tér vektortér modellje. Projektív transzformációk. Másodrendű görbék és felületek; euklideszi, affin és projektív osztályozásuk. Vetítések geometriája.

Irodalom:

Radó Ferenc, Orbán Béla: A geometria mai szemmel, Dacia Könyvkiadó, Kolozsvár, 1981.

M. Berger: Geometry I-II, Springer-Verlag, Berlin, 1987.

M. Berger, P. Pansu, J. P. Berry, X. Saint-Raymond: Problems in Geometry, Springer-Verlag, Berlin, 1984.

M. Audin: Geometry, Springer-Verlag, Berlin, 2003.

Környezettani, Európai Unió, minőségbiztosítási ismeretek

(mindegyik szakirányon kötelezően teljesítendő tárgyak)

TTBE0040

A tantárgy neve: Környezettani alapismeretek

1+1 óra, 2 kredit, K

Előfeltétele: nincs

A környezet fogalma és elemei. Az ember és környezete (dinamikus és skála jelleg). A környezettudomány inter-, multi- és transzdiszciplináris jellege. Az ember környezetátalakító tevékenységének történeti fejlődése, hatásai és következményei, a környezeti krízis. A környezetvédelem fogalma és fő tevékenységi területei. Környezet- és természetvédelem története, környezeti világproblémák. A természeti környezet elemei: a talaj, a vízburok, a légkör. Az élővilág szerveződése, ökológiai alapozás. A bioszféra evolúciója, humán népesedés. Rendszerszemlélet környezetvédelmi érvényesítése. Környezeti erőforrások és védelmük. Környezetvédelmi konferenciák, Rio és üzenete, dokumentációi. Agenda 21, Johannesburg tanulságai és hazai kihatásai. Környezetszennyezés és hatása, a környezetvédelem, mint humán centrikus társadalmi tevékenység. Az ökológiai szemlélet, az élőlény központúság, valamint a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése a környezetvédelemben.

Irodalom:

Kerényi A.: Általános környezetvédelem. Globális gondok, lehetséges megoldások, Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged, 1998.

Lakatos Gy., Nyisznyánszky F.: A környezeti elemek és folyamatok természettudományos és társadalomtudományos vonatkozásai, Unit 1, EDE TEMPUS S-JEP 12428/97, Debrecen, 1999.

Mészáros E.: A környezettudomány alapjai, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001.

Kerényi A.: Környezettan. Természet és társadalom – globális szempontból, Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2003.

A. R. W. Jackson, J. M. Jackson: Environmental Science. The natural environment and human impact, Longman, Singapore, 1996.

TTBE0030

A tantárgy neve: Európai Unió ismeretek

1+0 óra, 1 kredit, K

Előfeltétele: nincs

Az EU intézményrendszerének bemutatása során betekintést nyernek az integrációban zajló reformfolyamatokra. Különös hangsúlyt kap az Unió bővítésének folyamata, az ötödik bővítési fázis egyedi vonásai és Magyarország Európai Unió tagsága.

Irodalom:

Farkas B., Várnay E.: Bevezetés az Európai Unió tanulmányozásába, JATE Press Kiadó, Szeged, 1997.

Palánkai T.: Az európai integráció gazdaságtana, Aula Kiadó, Budapest, 2001.

Horváth Z.: Kézikönyv az Európai Unióról, Akadémiai Kiadó, 2003.

TTBE0010

A tantárgy neve: Általános gazdasági és menedzsment ismeretek

1+0 óra, 1 kredit, K

Előfeltétele: nincs

A természettudományos alapismereteket elsajátító és B.Sc. képzésben résztvevő hallgatók e tárgy keretében ismerkednek meg a vezetéstudomány történeti kialakulásával, a vállalkozások menedzsment elméleti alapösszefüggéseivel. Általános oktatási célkitűzés, hogy a különböző menedzselési technikák fejlődésének megismerésével felkészüljenek a specifikus menedzsment módszerek (pl. projekt menedzsment, változásmenedzsment, marketing menedzsment, innovációmenedzsment, válságmenedzsment, pénzügyi menedzsment) megértésére, elsajátítására és alkalmazására. Féléves tanulmányaik során megismerik a menedzselés eszközeit, technikai, informatikai és humánfeltételeit.

Irodalom:

Gyökér Irén: Menedzsment A2, Oktatási segédanyag, BGME.

Papp Péter: Vezetési ismeretek és rendszerek, TK., 1998.

Kocsis József: Menedzsment műszakiaknak, Műszaki Kiadó, 1994.

Dinnyés János: A vezetés alapja, Gödöllő, 1993.

Csáth Magdolna: Stratégiai tervezés és vezetés, Vezetési szakkönyvsorozat, 1993.

Terry Anderson: Az átalakító vezetés, HELFEN, 1992.

William Hitt: A mestervezető, OMIKK, 1990.

TTBE0020

A tantárgy neve: Minőségbiztosítási ismeretek

1+0 óra, 1 kredit, K

Előfeltétele: nincs

A tárgy célja megismertetni a hallgatókat a minőségbiztosítás lényegével, az integrált ISO szabványrendszerrel, a TQM-mel és az ISO 9001:2000 szabvány követelményeivel. A minőségbiztosítás története. Az országos szabványok (MSZ). Az integrált ISO-szabványok és jelentőségük. A TQM lényege és szerepe a minőségbiztosításban. Az ISO 9001:2000 szabvány követelményeinek ismertetése.

Irodalom:

Dr. Koczor Zoltán: Bevezetés a minőségügybe, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1999.

Minőségirányítási rendszerek. Követelmények (MSZ EN ISO 9001:2001).

Matematikus, alkalmazott és gazdasági matematikus szakirány

Differenciált szakmai anyag:

(a matematikus illetve az alkalmazott és gazdasági matematikus szakirányon kötelezően teljesítendő tárgyak)

TMBE0106, TMBG0106

A tantárgy neve: Lineáris algebra II.

2+2 óra, 5 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Lineáris algebra I.

Sajátérték, sajátaltér, invariáns altér. Karakterisztikus polinom. Bilineáris formák és kvadratikus alakok. Euklideszi terek, ortonormált bázis, altér ortogonális komplementuma. Önadjungált és ortogonális transzformációk. Főtengely-transzformáció.

Irodalom:

Gaál István, Kozma László: Lineáris algebra, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2004.

Freud Róbert: Lineáris algebra, ELTE Eötvös Kiadó, 1998.

P. R. Halmos: Véges dimenziós vektorterek, Műszaki Könyvkiadó, 1984.

Kovács Zoltán: Feladatgyűjtemény lineáris algebra gyakorlatokhoz, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998.

Rózsa Pál: Lineáris algebra és alkalmazásai, Műszaki Könyvkiadó, 1974.

TMBE0107, TMBG0107

A tantárgy neve: Algebra

2+2 óra, 4 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Bevezetés az algebrába és számelméletbe

Algebrai struktúrák, faktorstuktúrák, homomorfizmusok. A csoportelmélet alapfogalmai, Lagrange-tétel. Permutációcsoportok, Cayley-tétel. Csoportok hatása halmazokon. Csoportkonstrukciók, a véges Abel-csoportok alaptétele. Gyűrűelméleti alapfogalmak. Kommutatív gyűrűk ideáljai és oszthatósági kérdései. Integritástartomány hányadosteste. Egyértelmű prímfaktorizáció integritástartományokban. Főideálgyűrűk, euklideszi gyűrűk. Testbővítések. Véges testek és alkalmazásai: algebrai kódok. Az absztrakt algebra alkalmazásai.

Irodalom:

Bódi Béla: Algebra I, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1999.

Bódi Béla: Algebra II, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2000.

Fuchs László: Algebra, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

T. Y. Lam: Exercises in Classical Ring Theory, Springer, New York, 1995.

TMBE0204, TMBG0204

A tantárgy neve: Többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása

3+3 óra, 7 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás

Sorozatok $\mathbf{R}^n$ -ben. Topológiai alapismeretek $\mathbf{R}^n$ -ben. Többváltozós függvények határértéke és folytonossága, a folytonos függvények alapvető tulajdonságai. Többváltozós függvények differenciálszámítása. Iránymenti és parciális derivált. A differenciálhatóság elegendő feltétele. Többváltozós függvények szélsőértékszámítása. Integrálfogalmak többváltozós függvényekre. Az integrálok kiszámítása.

Irodalom:

Császár Ákos: Valós analízis I-II., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Lajkó Károly: Analízis III., Debreceni Egyetem, Matematikai és Informatikai Intézet, Debrecen, 2001.

Pál Jenő, Schipp Ferenc, Simon Péter: Analízis II, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Walter Rudin: A matematikai analízis alapjai, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1978.

K. R. Stromberg: An introduction to classical real analysis, Wadsworth, California, 1981.

TMBE0205

A tantárgy neve: Mérték- és integrálmélet

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás

Mértéktér. Mértékek konstruálása. Lebesgue mérték, Lebesgue-Stieltjes mérték. Mérhető függvények. A Lebesgue integrál. L^p terek. A Riemann és a Lebesgue integrál kapcsolata. Abszolút folytonos függvények. Fubini tétele.

Irodalom:

Járai Antal: Mérték és integrál, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Daróczy Zoltán: Mérték és integrál, Tankönyvkiadó, 1980.

Szőkefalvi-Nagy Béla: Valós függvények és függvénysorok, Tankönyvkiadó, 1972.

P. R. Halmos: Mértékelmélet, Gondolat, 1984.

TMBE0207, TMBG0207**A tantárgy neve: Bevezetés a közönséges differenciálegyenletek elméletébe****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása**

Alapfogalmak. Átviteli elv. Elemi megoldási módszerek. Egzisztencia és unicitás tételek. A lineáris differenciálegyenlet-rendszerek és differenciálegyenletek elmélete. A variációs számítás alapfeladata. Euler-Lagrange differenciálegyenletek.

Irodalom:

E. Kamke: Differentialgleichungen I. Gewöhnliche Differentialgleichungen, Leipzig, 1962.

Kósa András, Schipp Ferenc, Szabó Dániel: Közönséges differenciálegyenletek I, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Lajkó Károly: Differenciálegyenletek, Debreceni Egyetem Matematikai és Informatikai Intézet, 2002.

TMBE0305, TMBG0305**A tantárgy neve: Differenciálgeometria****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Lineáris algebra II., Többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása**

Differenciálható görbék. Görbület, torzió. A görbeelmélet alaptétele. Felületek az euklideszi térben, különböző megadási módjaik. Az érintősík. A felület metrikus alapformája. Normálgörbület, főgörbületek, főirányok, szorzat- és összeggörbület. Az ívhossz variációs problémája. Geodetikusok, geodetikus görbület. A geodetikusok minimalizáló tulajdonsága. Párhuzamos eltolás felületen.

Irodalom:

Szőkefalvi-Nagy Gyula, Gehér László, Nagy Péter: Differenciálgeometria, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1979.

Szilasi József: Bevezetés a differenciálgeometriába, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998.

Kurusa Árpád: Bevezetés a differenciálgeometriába, Polygon, Szeged, 1999.

B. O'Neill: Elementary Differential Geometry, Academic Press, 1997.

TMBE0108, TMBG0108**A tantárgy neve: Kombinatorika****3+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: nincs**

Binomiális és polinomiális tétel. Alapvető leszámítási eljárások. Szitaformula. Generátorfüggvények módszere. Rekurzív sorozatok. Gráfelméleti alapfogalmak. Speciális gráfok, tulajdonságaik. Gráfok színezése, az ötszintűtétel. Páros gráfok és független érendszerek, párosítási algoritmusok, König tétele. Euler-vonal, Hamilton-kör. Síkba rajzolható gráfok jellemzése. Fák, Kruskal-algoritmus. Lineáris algebra és gráfok. Algoritmikus és bonyolultsági kérdések a kombinatorikában és gráfelméletben.

Irodalom:

Andrásfai Béla: Gráfelmélet, Polygon, 1994.

Reinhard Diestel: Graph Theory, Springer, 2000.

Hajnal Péter: Gráfelmélet, Polygon, 1997.

Hajnal Péter: Elemi kombinatorikai feladatok. Polygon, 1997.

Lovász L.: Kombinatorikai problémák és feladatok, Typotex Kiadó, 1999.

TMBE0401, TMBG0401**A tantárgy neve: Valószínűségszámítás****3+2 óra, 6 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Mérték- és integrálmélet**

Eseményalgebrák, Kolmogorov-féle valószínűségi mező. Valószínűségi változók és vektorváltozók eloszlása, eloszlásfüggvénye. Abszolút folytonos eloszlás, sűrűségfüggvény. Függetlenség: események, valószínűségi változók. Függetlenség véges dimenzióban az együttes eloszlásfüggvény, illetve sűrűségfüggvény segítségével. Várható érték egy- és többdimenzióban, tulajdonságai. Szórás, kovarianciamátrix. Medián. 1 valószínűségű, sztochasztikus és L^p -konvergencia, kapcsolatuk, valószínűségi metrikák. Nagy számok gyenge és erős törvényei. A mértékek gyenge konvergenciája, kapcsolata a sztochasztikus konvergenciával. Karakterisztikus függvény és alapvető tulajdonságai. Inverziós formulák. Eloszlásbeli konvergencia, folytonossági tétel. A centrális határeloszlás-tétel. A feltételes várható érték és feltételes valószínűség általános fogalma. Legegyszerűbb tulajdonságok, konvergencia-tételek. Jensen-egyenlőtlenség.

Irodalom:

A. N. Shirayev: Probability, Springer-Verlag, 1984.

Rényi Alfréd: Valószínűségszámítás, Tankönyvkiadó, Budapest, 1984.

Bognár Jánosné, Mogoródi József, Prékopa András, Rényi Alfréd, Szász Domokos: Valószínűségszámítás feladatgyűjtemény, Typotex.

Pap Gyula: Valószínűségszámítás I., II., mobiDIÁK könyvtár, 2004, <http://mobidiak.inf.unideb.hu/mobi/main.mobi>.

TMBE0402, TMBG0402**A tantárgy neve: Statisztika****3+2 óra, 6 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Valószínűségszámítás**

Statisztikai minta, mintavételezés. Tapasztalati eloszlás, tapasztalati eloszlásfüggvény, tapasztalati becslések, Glivenko-Cantelli-tétel. Fisher-féle információ, függetlenek együttes információja, statisztika információja, információ és átparaméterezés. Pontbecslések: torzítatlanság, hatásosság, megengedhetőség, minimaxitás. Rao-Blackwell-tétel. Teljesség. Cramér-Rao-egyenlőtlenség. Becslési módszerek: momentum-módszer, maximum-likelihood becslés. A ML-becslés aszimptotikus tulajdonságai. Statisztikai hipotézisvizsgálati alapfogalmak. A Neyman-Pearson-lemma. A próba erejének aszimptotikája. A normális eloszlás paramétereire vonatkozó klasszikus próbák: u-, t- és F-próba, Fisher-Bartlett-tétel. Khi-négyzet próbák diszkrét illeszkedés-, homogenitás- és függetlenségvizsgálatra. Becsléses illeszkedésvizsgálat. Többdimenziós normális eloszlás, paraméterek becslése és azok tulajdonságai. Regresszió, lineáris regresszió, korlátos rangú regresszió. Lineáris modell, becslés és hipotézisvizsgálat lineáris modellben. Szórásanalízis.

Irodalom:

Bevezetés a matematikai statisztikába (szerk.: Fazekas István), Debrecen, 2003.

N. C. Giri: Introduction to probability and statistics, Dekker, 1975.

A. A. Borovkov: Matematikai statisztika, Typotex.

Természettudományi alapismeretek:

(matematikus, alkalmazott és gazdasági matematikus szakirányon kötelezően teljesítendő)

TFBE2101**A tantárgy neve: A fizika alapjai I.****2+1 óra, 4 kredit, K****Előfeltétele: nincs**

Fizikai fogalmak, fizikai mennyiségek, egységrendszerek. Anyagi pont mozgásának leírása. A tömeg és impulzus fogalma, az impulzusmegmaradás törvénye. Newton törvényei, erőtvények. Egyszerű alkalmazások: hajítások, rezgések. Az impulzusmomentum-tétel, az impulzusmomentum megmaradása. Merev test egyensúlya. A kinetikus energia és a munka fogalma, a munkatétel. Potenciális energia, a mechanikai energia megmaradásának törvénye. A Galilei-féle relativitási elv, tehetetlenségi erők. Deformálható testek; Hooke törvénye. Folyadékok és gázok egyensúlya, felületi feszültség, kapilláris jelenségek. Rugalmas hullámok, hullámterjedés, alapvető hullámjelenségek: interferencia, állóhullámok, Doppler-hatás. A hőmérséklet fogalma, hőmérsékleti skálák; állapotegyenletek. A belsőenergia értelmezése, az I. főtétel, fajhő. Reverzibilis és irreverzibilis folyamatok. Carnot-ciklus, hőszivattyú és hűtőgép. A II. főtétel. Az entrópia, a szabadenergia, szabadentalpia fogalma. Fázisátalakulások, kémiai potenciál. Transzportjelenségek; diffúzió, ozmózis, hővezetés.

Irodalom:

Dede Miklós: Kísérleti fizika 1. kötet, egyetemi jegyzet.

Dede Miklós, Demény András: Kísérleti fizika 2. kötet, egyetemi jegyzet.

Erotyák János, Litz József: A fizika alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.

TFBE2103**A tantárgy neve: A fizika alapjai II.****2+1 óra, 4 kredit, K****Előfeltétele: A fizika alapjai I.**

Az elektromosság alapjelenségei és alapfogalmak: elektromos erőhatás, elektromos töltés, elektromos térerősség, elektromos potenciál, elektromos dipólus. Az elektromos jelenségek és az anyag. Vezetők és szigetelők elektrosztatikus térben: töltésmegosztás, kapacitás, kondenzátorok, polarizáció. A stacionárius elektromos áram fogalma, áramerősség, ellenállás, elektromotoros erő, Ohm törvénye, egyszerű áramkörök. Elektromos áram fémekben, félvezetőkben, folyadékokban és gázokban. Mágneses tér, erőhatások mágneses térben, a mágneses indukcióvektor. Az anyag és a mágneses tér. Az elektromágneses indukció. Váltakozó áram, elektromágneses rezgések, elektromágneses hullámok. A fény mint elektromágneses hullám, interferencia, elhajlás, polarizáció. A fény terjedése az anyagban, abszorpció és szórás. A hőmérsékleti sugárzás, a fényelektromos jelenség. Fénykibocsátás és fényelnyelés. A Rutherford-kísérlet, a Bohr-féle atommodell, a Frank-Hertz-kísérlet. A kvantumfizika alapfogalmak: a fény részecsketulajdonságai, részecskék hullámtulajdonságai, a hullámfüggvény és a Schrödinger-egyenlet, a Heisenberg-féle határozatlansági elv. Az atomok felépítése, a Pauli-elv, a periódusos rendszer, a kémiai kötés, a röntgensugárzás. Szilárdtestek elektronszerkezetének alapjai, áramvezetés félvezetőkben, szupravezetés, lézerek. A radioaktív sugárzás alapvető tulajdonságai, a bomlástörvény. Az atommagok felépítése, alapvető tulajdonságaik. Atommaghasadás és atommagfúzió, az atomreaktor. Elemi részek és tulajdonságaik. Az alapvető kölcsönhatások. A kozmológia alapfogalmak.

Irodalom:

Hevesi Imre: Elektromosságtan, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Hevesi Imre, Szatmári Sándor: Bevezetés az atomfizikába, JATEPress, Szeged.

Erotyák János és Litz József (szerk.): A fizika alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Halliday, Resnick, Walker: Fundamentals of Physics, John Wiley & Sons Inc.

Halliday, Resnick, Krane: Physics vol. II., John Wiley & Sons Inc.

Sears, Zemansky, Young: University Physics, Addison-Wesley Publishing Company.

Matematikus szakirány

Szakirány kötelező tárgyak:

TMBE0105

A tantárgy neve: Számelmélet és alkalmazásai

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Számelmélet I.

Prímszámelmélet (a nagy prímszám tétel és a Dirichlet-tétel). Prímtesztek, faktorizációs eljárások és alkalmazásai. A geometriai számelmélet elemei (rácsok, a Minkowski tétel, rövid rácsvektorok, az LLL algoritmus és alkalmazásai). Klasszikus és modern diofantikus problémák. Fejezetek a modern számelméletből, alkalmazások.

Irodalom:

Freud Róbert, Gyarmati Edit: Számelmélet, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.

K. H. Rosen: Elementary Number Theory and Its Applications, Addison Wesley, 1985.

H. Riesel: Prime Numbers and Computer Methods for Factorization, Birkhäuser, 1985.

TMBE0206

A tantárgy neve: Komplex függvénytan

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása

Komplex függvények differenciálhatósága, Cauchy-Riemann-egyenletek. Hatványsorok, elemi függvények. Pályamenti integrál. Cauchy-féle integráltétel és integrálformula. Taylor-sorok, Laurent-sorok. Analitikus függvények tulajdonságai. A reziduumszámítás és alkalmazásai.

Irodalom:

J. Duncan: Bevezetés a komplex függvénytanba, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1974.

Petruska György: Komplex függvénytan, Tankönyvkiadó, Budapest, 1983.

Száz Árpád: Komplex függvénytan, Tankönyvkiadó, Budapest, 1977.

Szőkefalvi-Nagy Béla: Komplex függvénytan, Tankönyvkiadó, Budapest, 1966.

TMBE0304, TMBG0304

A tantárgy neve: Konvex geometria

2+2 óra, 5 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Lineáris algebra II., Geometria II.

Konvex halmazok, konvex burok, Caratheodory tétele. Helly tétele és alkalmazásai. Elválasztási tételek. Támasz-hipersíkok és alkalmazásai. Konvex poliéderek és politópok, Euler tétele. Szabályos politópok. Poliéderek merevsége, Cauchy tétele.

Irodalom:

M. Berger: Geometry I–II, Springer-Verlag, Berlin, 1987.

F. A. Valentine: Convex sets, McGraw-Hill, New York, 1964.

K. Leichtweiss: Konvexe Mengen, Springer-Verlag, Berlin, 1980.

Szabó Zoltán: Bevezető fejezetek a geometriába, JATE Bolyai Intézet, Szeged, 1982.

TMBE0601, TMBG0601

A tantárgy neve: Halmazelmélet és matematikai logika

2+2 óra, 5 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Halmazok és függvények

Halmazok megadása, halmazműveletek, hatványhalmaz. Halmazok ekvivalenciája. Számosságok és összehasonlításuk, műveletek számosságokkal. Rendezett halmazok, hasonlóság, rendtípus, jólrendezett halmazok. Kiválasztási axióma. Transzfinit indukció és rekurzió. Rendszámok és összehasonlításuk. Logikai műveletek, az ítéletkalkulus formulái, igazságfüggvényük. Konjunktív és diszjunktív normálforma. Boole-függvények. Levezetések. Az ítéletkalkulus teljességi tétele. Kompaktsági tétel. Elsőrendű nyelvek és struktúrák. A predikátumkalkulus kifejezései és formulái. Levezetések. A predikátumkalkulus ellentmondás mentessége.

Irodalom:

Dragálin Albert, Búzasi Szvetlána: Bevezetés a matematikai logikába, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1996.

Hajnal András, Hamburger Péter: Halmazelmélet, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994.

P. R. Halmos: Elemi halmazelmélet, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1981.

TMBG0603**A tantárgy neve: Bevezetés a matematikai programcsomagok használatába****0+2 óra, 2 kredit, Gy****Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás, Lineáris algebra I.**

Matematikai programcsomagok: szimbolikus számítások elvégzése, függvények, felületek ábrázolása. Algebrai, számelméleti, lineáris algebrai feladatok megoldása programcsomagokkal.

Irodalom:

Molnárka Győző, Gergő Lajos, Wettl Ferenc, Horváth András, Kallós Gábor: A Maple V és alkalmazásai, Springer Hungarica Kiadó Kft., 1996.

Klincsik, Maróti: Maple 8 tételben, Novadat Győr, 1995.

Cabri geometria, Kézikönyv a Cabri geometria magyar változatához: Vásárhelyi Éva, Budapest, 1998.

TMBE0351, TMBG0351**A tantárgy neve: Bevezetés a projektív geometriába****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: nincs**

Az euklideszi sík affin transzformációi, tengelyes affinitások. A kör affin képe. Ellipszissel kapcsolatos szerkesztések. Az euklideszi sík és tér projektív bővítései. Perspektivitások és projektivitások. Kettősviszony, Papposz tétele. Centrális kollineációk és alkalmazásai. A projektív geometria analitikus modellje. A másodrendű görbék projektív elmélete, Pascal, Brianchon és Steiner tételei.

Irodalom:

Bácsó Sándor, Papp Ildikó, Szabó József: Projektív geometria, MobiDIÁK, Debrecen, 2004.

Hajós György: Bevezetés a geometriába, Tankönyvkiadó, Budapest, 1962.

H. S. M. Coxeter: Projektív geometria, Gondolat, 1986.

TMBE0354, TMBG0354**A tantárgy neve: Elemi topológia****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Geometria I.**

Topológiai fogalmak, topologikus ekvivalencia. Nevezetes topológiai konstrukciók: a tórusz, a Möbius-szalag, a Klein-palack, a valós projektív sík. Topologikus sokaságok. Szimpliciális komplexusok, trianguláció. Kombinatorikus invariánsok, az Euler karakterisztika. Az egydimenziós összefüggő és a kétdimenziós kompakt sokaságok osztályozása.

Irodalom:

E. M. Patterson: Topológia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1974.

John M. Lee: Introduction to topological manifolds, Springer, Berlin, 2000.

V. G. Boltyanskij, V. A. Jefremovics: Szemléletes topológia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1977.

D. Hilbert, S. Cohn-Vossen: Szemléletes geometria, Gondolat, Budapest, 1982.

TMBE0151, TMBG0151**A tantárgy neve: Fejezetek az elemi számelméletből****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Számelmélet I.**

Kvadratikus reciprocitás tétele, Legendre- és Jacobi-szimbólum, magasabb fokú kongruenciák, primitív gyök, diszkrét logaritmus (index), lánc törték és alkalmazásai, Pell-egyenlet, Farey-törték.

Irodalom:

Freud Róbert, Gyarmati Edit: Számelmélet, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Pethő Attila: Algebraische Algorithmen, Vieweg, 1999.

D. Redmond: Number Theory, Marcel Decker, 1996.

TMBE0152, TMBG0152**A tantárgy neve: Fejezetek az algebrából****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Algebra**

Testbővítések, felbontási test. Legfeljebb negyedfokúra visszavezethető egyenletek. Testbővítés Galois-csoportja, magasabb fokú egyenletek megoldhatósága gyökjelekkel. Geometriai szerkeszthetőség, nevezetes és hétköznapi szerkeszthetőségi kérdések megoldása.

Irodalom:

Bódi Béla: Algebra I, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1999.

Bódi Béla: Algebra II, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2000.

Fuchs László: Algebra, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

L. A. Kaloujnine: Bevezetés az algebrába, Tankönyvkiadó, Budapest, 1979.

Fried Ervin: Algebra II. Algebrai struktúrák, Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Szakirány választható tárgyak:

(matematikus szakirányon az alábbi tárgyak közül 13 kreditet kell teljesíteni)

TMBE0651

A tantárgy neve: Fejezetek a matematika történetéből

2+0 óra, 2 kredit, K

Előfeltétele: nincs

A tárgy a meghirdető tanszéktől függően matematikatörténeti érdekességeket mutat be az algebra, analízis vagy geometria területéről.

Irodalom:

Sz. G. Gingyik: Történetek fizikusokról és matematikusokról, Typotex, Budapest, 2003.

E. Harier, G. Wanner: Analysis by its history, Springer, 1997.

Herbert Meschkowski: Denkweisen großer Mathematiker, Ein Weg zur Geschichte der Mathematik, Vieweg, Braunschweig, 1990.

Sain Márton: Nincs királyi út!, Gondolat, Budapest, 1986.

TMBE0251

A tantárgy neve: Egyenlőtlenségek

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás

A konvexitás fogalma és jellemzései. Konvex függvények regularitási tulajdonságai. Differenciálható konvex függvények jellemzései. Jensen- és Hadamard-típusú egyenlőtlenségek. Majorizáció és feltételei. A konvexitás különféle általánosításai. Kváziaritmetikai közepek fogalma, összehasonlítási és egyenlőségi tétele. Kváziaritmetikai közepek további tulajdonságai, homogenitása. Hatványközepek és összehasonlításuk. Minkowski- és Hölder-típusú egyenlőtlenségek hatvány és kváziaritmetikai közepekre. Ingham-Jessen, Nanjundiah, Hardy és Carleman-féle egyenlőtlenségek. Hatványösszegekkel kapcsolatos egyenlőtlenségek. Gini-közepek összehasonlítása, Minkowski- és Hölder-típusú egyenlőtlenségek Gini közepekre. Elemi szimmetrikus polinomokból képzett közepek és ezekkel kapcsolatos egyenlőtlenségek.

Irodalom:

G. H. Hardy, J. E. Littlewood, Gy. Pólya: Inequalities, Cambridge University Press, 1952.

E. F. Beckenbach, R. Bellman: Inequalities, Ergebnisse der Mathematik und ihrer Grenzgebiete, Springer-Verlag, 1965.

A. W. Roberts, D. E. Varberg: Convex Functions, Academic Press, 1973.

TMBE0252

A tantárgy neve: Differenciaszámítás

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás

Osztott differenciák, interpoláció, Lagrange és Newton formulái. Függvények összegzése, az elemi összegzés esete. A $\Delta F(x) = p(x)$ egyenlet megoldása, ha p polinom. Bernoulli számok és polinomok. Euler képlet. Elsőrendű, lineáris differenciaegyenletek. A lineáris differenciaegyenletek általános elmélete. Konstans együtthatós lineáris egyenletek.

Irodalom:

A. O. Gelfond: Differenciaszámítás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1954.

Jordán Károly [Charles Jordan]: Calculus of finite differences, Hungarian Agent Eggenberger Book-Shop, Budapest, 1939.

A. A. Szamarszkij: Bevezetés a numerikus módszerek elméletébe, Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.

TMBE0352, TMBG0352

A tantárgy neve: Bevezetés az ábrázoló geometriába

2+2 óra, 5 kredit, K, Gy

Előfeltétele: nincs

A Monge-féle ábrázolás alapelvei. Pont, egyenes és sík ábrázolása, a térelemek kölcsönös helyzete. Metszési feladatok. Láthatósági kérdések. Merőlegesség. Metrikus feladatok, leforgatás. Kör ábrázolása. Képsík transzformáció. Rotáció. Transzverzális feladatok. Poliéderek ábrázolása, szabályos testek. Hasáb és gúla dőfése egyenessel, metszése síkkal. Árnyékszerkesztések.

Irodalom:

Strommer Gyula: Ábrázoló geometria, Tankönyvkiadó, Budapest, 1974.

Zigány Ferenc: Ábrázoló geometria, Tankönyvkiadó, Budapest, 1962.

Bancsik Zsolt, Lajos Sándor, Juhász Imre: Ábrázoló geometria kezdőknek, MobiDIÁK, Debrecen, 2004.

Gyarmathi Attila, Szabó József: Ábrázoló geometria példatár, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.

TMBE0353, TMBG0353**A tantárgy neve: Bevezetés a Lie elméletbe****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Lineáris algebra II.**

Lineáris Lie csoportok, koordinátázásuk, invariáns vektormezők. Lie algebrák. Klasszikus csoportok Lie algebrája. Egyparaméteres részcsoportok. Exponenciális leképezés. 2- és 3-dimenziós Lie algebrák osztályozása. Lineáris reprezentáció.

Irodalom:

J. F. Adams: Lectures on Lie groups, Benjamin, New York, 1969.

J. Tits: Liesche Gruppen und Algebren, Springer-Verlag, Berlin, 1983.

T. Bröcker, T. tom Dieck: Representations of compact Lie groups, Springer-Verlag, Berlin, 1985.

W. G. Chinn, N. E. Steenrod: Bevezetés a topológiába, Gondolat, Budapest, 1980.

TMBE0208, TMBG0208**A tantárgy neve: Numerikus matematika****3+2 óra, 6 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása**

Nevezetes mátrix transzformációk (lineáris rendszerek, illetve sajátérték feladatok megoldására). Gauss-elimináció és változatai (algoritmusai, műveletigénye, főelemválasztás; nem teljes Gauss-elimináció). Mátrixok felbontásai (Schur, LU, LDU, Cholesky, QR). Lineáris és nemlineáris rendszerek iterációs megoldása (Gauss-Seidel, konjugált gradiens; Newton-módszer, lokális és globális konvergencia, Broyden-módszer). Sajátérték feladatok (hatványmódszer, inverz iteráció, eltolás, QR). Interpolációs és approximációs feladatok (Lagrange, Hermite, spline; Csebisev-approximáció). Kvadrátúraformulák (Newton-Coates, Gauss).

Irodalom:

Stoyan Gisbert: Numerikus módszerek I, Typotex Kiadó, Budapest, 2002.

Móricz Ferenc: Numerikus analízis I, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.

A. A. Szamarszkij: Bevezetés a numerikus módszerek elméletébe, Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.

Alkalmazott és gazdasági matematikus szakirány

Szakirány kötelező tárgyak:

TMBE0105

A tantárgy neve: Számelmélet és alkalmazásai

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Számelmélet I.

Prímszámelmélet (a nagy prímszám tétel és a Dirichlet-tétel). Prímtesztek, faktorizációs eljárások és alkalmazásai. A geometriai számelmélet elemei (rácsok, a Minkowski tétel, rövid rácsvektorok, az LLL algoritmus és alkalmazásai). Klasszikus és modern diofantikus problémák. Fejezetek a modern számelméletből, alkalmazások.

Irodalom:

Freud Róbert, Gyarmati Edit: Számelmélet, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.

K. H. Rosen: Elementary Number Theory and Its Applications, Addison Wesley, 1985.

H. Riesel: Prime Numbers and Computer Methods for Factorization, Birkhäuser, 1985.

TMBE0153

A tantárgy neve: Kriptográfia alapjai

2+1 óra, 4 kredit, K

Előfeltétele: Számelmélet és alkalmazásai

Alapvető kriptográfiai fogalmak. Szimmetrikus, aszimmetrikus kriptorendszerek. Eltolásos, lineáris rendszer, DES, RSA. Alapvető kriptográfiai protokollok. Digitális aláírás. PGP bemutatása.

Irodalom:

Ködmön József: Kriptográfia, Computerbooks, Budapest, 1999.

J. Buchmann: Einführung in die Kryptographie, Springer, 1999.

N. Koblitz: A Course in Number Theory and Cryptography, Springer, 1987.

TMBE0451, TMBG0451

A tantárgy neve: Bevezetés a pénzügyi matematikába

2+2 óra, 5 kredit, K,Gy

Előfeltétele: Valószínűségszámítás

Preferenciarendezés, hasznosságfüggvények. A hasznosság maximalizálása. Néhány klasszikus hasznosság-függvény. Várható hasznosság. A kockázatkerülés mértéke. Optimális portfóliók. Értékpapírok kereslete. Elsőrendű és másodrendű sztochasztikus dominancia.

Irodalom:

Chi-fu Huang, R. H. Litzenberg: Foundations for financial economics, Prentice Hall, 1988.

U. Schmidt: Axiomatic utility theory under risk, Springer, 1998.

R. Korn: Optimal portfolios, World Scientific, 1998.

J. E. Ingersoll: Theory of financial decision making, Rowman & Littlefield, 1987.

J. C. Hull: Opciók, határidős ügyletek és egyéb származtatott termékek, Panem, 1999.

M. Baxter, A. Rennie: Pénzügyi kalkulus, Typotex, 2002.

G. Kallianpur, R. L. Karandikar: Introduction to option pricing theory.

Gáll József, Pap Gyula: Bevezetés a hasznosság-alapú portfólióelméletbe, mobiDIÁK könyvtár, 2004, <http://mobidiak.inf.unideb.hu/mobi/main.mobi>.

TMBE0253

A tantárgy neve: Gazdasági matematika

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása

Közgazdaságtan matematikai alapjai, többváltozós függvények alaptulajdonságai, differenciál. Kamatos kamatszámítás, jelenérték. Termelési modellek, Leontieff-modellek. Egyensúlyelmélet, kapcsolata a fixponttételekkel. Termelési és hasznossági függvények, jellemzőik, CES-tulajdonság. Cobb-Douglas- és Arrow-Chenery-Minhas-Solow-típusú függvények. Preferenciarendezés.

Irodalom:

Zalai Ernő: Matematikai közgazdaságtan, KJK-KERSZÖV Kiadó, 2000.

Knut Sydsaeter, Peter I. Hammond: Matematika közgazdászoknak, Aula Kiadó, 2006.

Knut Sydsaeter, Peter I. Hammond, Atle Seierstad, Arne Strøm: Further Mathematics for Economic Analysis, Prentice Hall, 2008.

TMBE0208, TMBG0208**A tantárgy neve: Numerikus matematika****3+2 óra, 6 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása**

Nevezetes mátrix transzformációk (lineáris rendszerek, illetve sajátérték feladatok megoldására). Gauss-elimináció és változatai (algoritmusai, műveletigénye, főelemválasztás; nem teljes Gauss-elimináció). Mátrixok felbontásai (Schur, LU, LDU, Cholesky, QR). Lineáris és nemlineáris rendszerek iterációs megoldása (Gauss-Seidel, konjugált gradiens; Newton-módszer, lokális és globális konvergencia, Broyden-módszer). Sajátérték feladatok (hatványmódszer, inverz iteráció, eltolás, QR). Interpolációs és approximációs feladatok (Lagrange, Hermite, spline; Csebisev-approximáció). Kvadrátúraformulák (Newton-Coates, Gauss).

Irodalom:

Stoyan Gisbert: Numerikus módszerek I, Typotex Kiadó, Budapest, 2002.

Móricz Ferenc: Numerikus analízis I, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.

A. A. Szamarszkij: Bevezetés a numerikus módszerek elméletébe, Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.

TMBE0602, TMBG0602**A tantárgy neve: Lineáris programozás****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Lineáris algebra II.**

Lineáris programozási feladatra vezető problémák; konvex poliéderek extrémális pontjai; a szimplex módszer, érzékenységvizsgálat, dualitás, Farkas-tétel. Szállítási és hozzárendelési modell, hálózati modellek. Speciális lineáris programozási modellek.

Irodalom:

Bajalinov Erik, Imreh Balázs: Operációkutatás, Polygon, Szeged, 2001.

M. Davaadorzsín: Valós lineáris algebra és lineáris programozás, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Krekó Béla: Lineáris programozás, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1966.

A. Schrijver: Theory of Linear and Integer Programming, Wiley, New York, 1998.

TMBG0306**A tantárgy neve: Komputergeometria****0+3 óra, 3 kredit, Gy****Előfeltétele: Az informatika alapjai, Geometria II.**

Az ábrázoló geometria analitikus módszerei: vetítések analitikus geometriája, ortogonális és ferde axonometria, centrális projekció, centrál-axonometria. Görbék és felületek modellezése. Hermite/Bézier/B-szplájn görbék és felületek. Poliéderek reprezentációja, Bool-műveletek poliéderekkel. Matematikai programcsomagok geometriai és grafikai lehetőségei.

Irodalom:

Bácsó S., Hofmann M.: Fejezetek a geometriából, EKF Liceum Kiadó, 2003.

Juhász Imre: Számítógépi geometria és grafika, Miskolci Egyetemi Kiadó, 1993.

Kurusa Á., Szemők Á.: A számítógépes ábrázoló geometria alapjai, Polygon, 1999.

E. M. Mortensen: Geometric Modeling, Wiley Computer Publishing, 1997.

TMBG0109**A tantárgy neve: Algebrai algoritmusok****0+2 óra, 2 kredit, Gy****Előfeltétele: Az informatika alapjai, Algebra**

Algebrai és számelméleti problémákhoz szükséges optimális algoritmusok tanulmányozása. Komputeralgebrai programcsomagok ismertetése. Lineáris algebrai feladatok megoldása valós, komplex számtest és véges testek felett egy konkrét komputer algebrai szoftver bemutatásával. Az algoritmusok alkalmazása a kriptográfiában, algebrai kódelméletben, egyenletek megoldására és a geometriai szerkeszthetőség algebrai elméletében. Rendezés, keresés, alapvető gráfalgoritmusok, polinom idejű algoritmusok.

Irodalom:

D. E. Knuth: A számítógép-programozás művészete 1.-3. kötet, Műszaki Kiadó, Budapest, 1987-88.

Victor Shoup: A computational introduction to number theory and algebra, Cambridge University Press, 2005. (<http://shoup.net>)

Molnárka Győző, Gergő Lajos, Wettl Ferenc, Horváth András, Kallós Gábor: A Maple V és alkalmazásai, Springer Tudományos Kiadó, 1996.

A. Menezes, P. van Oorschot, S. Vanstone: Handbook of Applied Cryptography, CRC Press, 1996.

Czédli Gábor, Szendrei Ágnes: Geometriai szerkeszthetőség, Polygon, 1997.

Lakatos Pirokska: Algebrai kódelmélet, Debreceni Egyetem Matematikai Intézet, 1999.

TMBG0110

A tantárgy neve: Számelméleti algoritmusok

0+2 óra, 2 kredit, Gy

Előfeltétele: Az informatika alapjai, Számelmélet I.

Számelméleti, komputeralgebrai programcsomagok. Egy konkrét programcsomag bemutatása: alapvető programozási eszközök (adatszerkezetek, ciklusok, feltételes utasítások, függvények, eljárások), euklideszi algoritmus és alkalmazásai, kongruenciák, algebrai struktúrák ábrázolása, egész számok gyűrűje, racionális, valós és komplex számok teste, polinomgyűrűk, maradékosztálygyűrűk.

Irodalom:

Pethő Attila: Algebraische Algorithmen, Vieweg, 1999.

J. Canon, W. Bosma: Handbook of MAGMA, elektronikusan elérhető segédanyag.

J. Canon, C. Playoust: An Introduction to Algebraic Programming with MAGMA, elektronikusan elérhető segédanyag.

TMBG0209

A tantárgy neve: Analízis számítógéppel

0+3 óra, 3 kredit, Gy

Előfeltétele: Az informatika alapjai, Numerikus matematika

Analízisbeli feladatok megoldása. Függvények, felületek ábrázolása. A numerikus analízis eljárásai.

Irodalom:

Molnárka Gy., Gergő L., Wettl F., Horváth A., Kallós G.: A Maple V és alkalmazásai, Springer-Verlag, 1996.

Klincsik M., Maróti Gy.: Maple 8 tételben a matematikai problémamegoldás művészetéről, Novadat, Győr, 1995.

W. Gander, J. Hřebíček: Solving Problems in Scientific Computing Using Maple and MATLAB, Springer-Verlag, 1995.

TMBG0403

A tantárgy neve: Statisztika számítógéppel

0+2 óra, 2 kredit, Gy

Előfeltétele: Az informatika alapjai, Valószínűségszámítás

Statisztikai programcsomagok. Statisztikai minta, a mintavétel módszerei, statisztikai mező (mintatér), paraméter, statisztika, empirikus jellemzők, grafikus elemzés. Paraméterek becslése, becslési módszerek. Hipotézisek vizsgálata, paraméteres próbák, nevezetes nemparaméteres próbák. A legkisebb négyzetek módszere, regresszióanalízis, szórásanalízis.

Irodalom:

Bevezetés a matematikai statisztikába (szerk.: Fazekas István), Debrecen, 2003.

Michaletsky György: Matematikai statisztika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995.

Szakirány választható tárgyak:

(alkalmazott és gazdasági matematikus szakirányon az alábbi tárgyak közül 13 kreditet kell teljesíteni)

TMBE0651

A tantárgy neve: Fejezetek a matematika történetéből

2+0 óra, 2 kredit, K

Előfeltétele: nincs

A tárgy a meghirdető tanszéktől függően matematikatörténeti érdekességeket mutat be az algebra, analízis vagy geometria területéről.

Irodalom:

Sz. G. Gingyik: Történetek fizikusokról és matematikusokról, Typotex, Budapest, 2003.

E. Harier, G. Wanner: Analysis by its history, Springer, 1997.

Herbert Meschkowski: Denkweisen großer Mathematiker, Ein Weg zur Geschichte der Mathematik, Vieweg, Braunschweig, 1990.

Sain Márton: Nincs királyi út!, Gondolat, Budapest, 1986.

TMBE0251

A tantárgy neve: Egyenlőtlenségek

2+0 óra, 3 kredit, K

Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás

A konvexitás fogalma és jellemzései. Konvex függvények regularitási tulajdonságai. Differenciálható konvex függvények jellemzései. Jensen- és Hadamard-típusú egyenlőtlenségek. Majorizáció és feltételei. A konvexitás különféle általánosításai. Kváziaritmetikai közepek fogalma, összehasonlítási és egyenlőségi tétele. Kváziaritmetikai közepek további tulajdonságai, homogenitása. Hatványközepek és összehasonlításuk. Minkowski- és Hölder-típusú egyenlőtlenségek hatvány és kváziaritmetikai közepekre. Ingham-Jessen, Nanjundiah, Hardy és Carleman-féle egyenlőtlenségek. Hatványösszegekkel kapcsolatos egyenlőtlenségek. Gini-közepek összehasonlítása, Minkowski- és Hölder-típusú egyenlőtlenségek Gini közepekre. Elemi szimmetrikus polinomokból képzett közepek és ezekkel kapcsolatos egyenlőtlenségek.

Irodalom:

G. H. Hardy, J. E. Littlewood, Gy. Pólya: Inequalities, Cambridge University Press, 1952.

E. F. Beckenbach, R. Bellman: Inequalities, Ergebnisse der Mathematik und ihrer Grenzgebiete, Springer-Verlag, 1965.

A. W. Roberts, D. E. Varberg: Convex Functions, Academic Press, 1973.

TMBE0252**A tantárgy neve: Differenciaszámítás****2+0 óra, 3 kredit, K****Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás**

Osztott differenciák, interpoláció, Lagrange és Newton formulái. Függvények összegzése, az elemi összegzés esete. A $\Delta F(x)=p(x)$ egyenlet megoldása, ha p polinom. Bernoulli számok és polinomok. Euler képlet. Elsőrendű, lineáris differenciaegyenletek. A lineáris differenciaegyenletek általános elmélete. Konstans együtthatós lineáris egyenletek.

Irodalom:

A. O. Gelfond: Differenciaszámítás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1954.

Jordán Károly [Charles Jordan]: Calculus of finite differences, Hungarian Agent Eggenberger Book-Shop, Budapest, 1939.

A. A. Szamarszkij: Bevezetés a numerikus módszerek elméletébe, Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.

TMBE0354, TMBG0354**A tantárgy neve: Elemi topológia****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Geometria I.**

Topológiai fogalmak, topologikus ekvivalencia. Nevezetes topológiai konstrukciók: a tórusz, a Möbius-szalag, a Klein-palack, a valós projektív sík. Topologikus sokaságok. Szimpliciális komplexusok, trianguláció. Kombinatorikus invariánsok, az Euler karakterisztika. Az egydimenziós összefüggő és a kétdimenziós kompakt sokaságok osztályozása.

Irodalom:

E. M. Patterson: Topológia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1974.

John M. Lee: Introduction to topological manifolds, Springer, Berlin, 2000.

V. G. Boltyanskij, V. A. Jefremovics: Szemléletes topológia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1977.

D. Hilbert, S. Cohn-Vossen: Szemléletes geometria, Gondolat, Budapest, 1982.

TMBE0353, TMBG0353**A tantárgy neve: Bevezetés a Lie elméletbe****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Lineáris algebra II.**

Lineáris Lie csoportok, koordinátázásuk, invariáns vektormezők. Lie algebrák. Klasszikus csoportok Lie algebrája. Egyparaméteres részcsoporthok. Exponenciális leképezés. 2- és 3-dimenziós Lie algebrák osztályozása. Lineáris reprezentáció.

Irodalom:

J. F. Adams: Lectures on Lie groups, Benjamin, New York, 1969.

J. Tits: Liesche Gruppen und Algebren, Springer-Verlag, Berlin, 1983.

T. Bröcker, T. tom Dieck: Representations of compact Lie groups, Springer-Verlag, Berlin, 1985.

W. G. Chinn, N. E. Steenrod: Bevezetés a topológiába, Gondolat, Budapest, 1980.

Matematika-X szakos tanári szakirány

Differenciált szakmai anyag:

(a matematikatanári szakirányon kötelezően teljesítendő tárgyak)

TMBE0107, TMBG0107

A tantárgy neve: Algebra

2+2 óra, 4 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Bevezetés az algebrába és számelméletbe

ld. matematikus szakirány

TMBE0111

A tantárgy neve: Számelmélet II.

2+1 óra, 4 kredit, K

Előfeltétele: Számelmélet I., Algebra

Diofantikus problémák, pithagoraszai számhármak, a Fermat-féle egyenlet. A geometriai számelmélet elemei, Minkowski tétele konvex testek rácspontjairól és alkalmazásai. Természetes számok előállítás négyzetszámok összegeként. Irracionális és algebrai számok approximációja racionális számokkal. Nevezetes számelméleti problémák.

Irodalom:

Freud Róbert, Gyarmati Edit: Számelmélet, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Erdős Pál, Surányi János: Válogatott fejezetek a számelméletből, Polygon, Szeged, 1996.

D. Redmond: Number Theory, Marcel Decker, 1996.

TMBE0210, TMBG0210

A tantárgy neve: Többváltozós függvények analízise, differenciálegyenletek

4+3 óra, 8 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás

Topológiai alapismeretek $\mathbb{R}^n$ -ben. Sorozatok $\mathbb{R}^n$ -ben. Többváltozós függvények határértéke és folytonossága, a folytonos függvények alapvető tulajdonságai. Többváltozós függvények differenciálszámítása. Iránymenti és parciális derivált. A differenciálhatóság elegendő feltétele. Többváltozós függvények szélsőértékszámítása. Integrálfogalmak többváltozós függvényekre. Az integrálok kiszámítása. A közönséges differenciálegyenletek elméletének alapfogalmai: n-edrendű explicit differenciálegyenletek, elsőrendű n-dimenziós explicit differenciálegyenlet-rendszerek, Cauchy feladat, átviteli elv. Elemi megoldási módszerek.

Irodalom:

Lajkó Károly: Analízis III., Debreceni Egyetem Matematikai és Informatikai Intézet, Debrecen, 2001.

Lajkó Károly: Differenciálegyenletek, Debreceni Egyetem Matematikai és Informatikai Intézet, 2002.

Pál Jenő, Schipp Ferenc, Simon Péter: Analízis II, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

TMBE0307, TMBG0307

A tantárgy neve: Geometriák és modelljeik

2+2 óra, 5 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Geometria II.

Az affín, a projektív és az euklideszi geometria axiómái. A hiperbolikus geometria és modelljei: a Cayley-Klein és a Poincaré-féle modellek. Távolagságmérték a hiperbolikus és a valós projektív síkon. Háromszögek területe a hiperbolikus és az elliptikus síkon.

Irodalom:

Radó Ferenc, Orbán Béla: A geometria mai szemmel, Dacia Könyvkiadó, Kolozsvár, 1981.

Reiman István: A geometria és határterületei, Gondolat, Budapest, 1986.

Appendix–A tér tudománya, szerk.: Kárteszi Ferenc, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973.

G. Horváth Ákos, Szirmai Jenő: Nemeuklideszi geometriák modelljei, Typotex, Budapest, 2004.

TMBE0305, TMBG0305

A tantárgy neve: Differenciálgeometria

2+2 óra, 5 kredit, K, Gy

Előfeltétele: Lineáris algebra I., Többváltozós függvények analízise, differenciálegyenletek

ld. matematikus szakirány

TMBE0108, TMBG0108

A tantárgy neve: Kombinatorika

3+2 óra, 5 kredit, K, Gy

Előfeltétele: nincs

ld. matematikus szakirány

TMBE0601, TMBG0601**A tantárgy neve: Halmazelmélet és matematikai logika****2+2 óra, 5 kredit, K, Gy****Előfeltétele: Halmazok és függvények**

ld. matematikus szakirány

TMBE0404**A tantárgy neve: Bevezetés a valószínűségszámításba****2+2 óra, 4 kredit, K****Előfeltétele: Kombinatorika, Differenciál- és integrálszámítás**

Eseményalgebrák, Kolmogorov-féle valószínűségi mező. Klasszikus valószínűségi mező, valószínűségek meghatározása kombinatorikus és geometriai módszerekkel. Poincaré-formula. Feltételes valószínűség, események függetlensége. Teljes valószínűség tétele, Bayes-tétel. Valószínűségi változó és jellemzői: eloszlás- és sűrűségfüggvény, várható érték, szórás, medián. Nevezetes diszkrét és folytonos eloszlások (binomiális, Poisson-, negatív binomiális, Pascal-eloszlás, illetve egyenletes, exponenciális, normális eloszlás). Több valószínűségi változó együttes eloszlása, valószínűségi változók függetlensége. Eloszlások konvolúciója. Kovariancia és korrelációs együttható.

Irodalom:

W. Feller: Bevezetés a valószínűségszámításba és alkalmazásaiba, Műszaki Könyvkiadó, 1978.

Solt György: Valószínűségszámítás: példatár, Műszaki Könyvkiadó, 1979.

TMBG0603**A tantárgy neve: Bevezetés a matematikai programcsomagok használatába****0+2 óra, 2 kredit, Gy****Előfeltétele: Differenciál- és integrálszámítás, Lineáris algebra I.**

Matematikai programcsomagok: szimbolikus számítások elvégzése, függvények, felületek ábrázolása. Algebrái, számelméleti, lineáris algebrái feladatok megoldása programcsomagokkal.

Irodalom:

Molnárka Győző, Gergő Lajos, Wettl Ferenc, Horváth András, Kallós Gábor: A Maple V és alkalmazásai, Springer Hungarica Kiadó Kft., 1996.

Klincsik, Maróti: Maple 8 tételben, Novadat Győr, 1995.

Cabri geometria, Kézikönyv a Cabri geometria magyar változatához: Vásárhelyi Éva, Budapest, 1998.

TMBE0624**A tantárgy neve: A matematika története****2+0 óra, 2 kredit, K****Előfeltétele: nincs**

A matematika alapjainak lerakása. A görög matematika jellemzői, nagy görög matematikusok. A középkor matematikája: Kína, India, az arabok, Európa. A matematika főbb ágainak fejlődése: geometria, analízis, algebra, számelmélet, valószínűségszámítás. A magyar matematika története, Appendix.

Irodalom:

B. L. van der Waerden: Egy tudomány ébredése, Gondolat, Budapest, 1977.

TMBG0625**A tantárgy neve: Elemi matematika****0+2 óra, 2 kredit, Gy****Előfeltétele: nincs**

A tantárgy feladata az elemi matematikának magasabb szempontokból való áttekintése, az iskolai matematika tananyaghoz kapcsolódó feladatok és problémák megoldása módszertani elemzéssel.

Irodalom:

Kántor Sándorné, Sümegi László: Elemi matematika I.-III., Kossuth Egyetemi Kiadó, 1996.

Róka Sándor: 2000 feladat az elemi matematika köréből, Typotex Kiadó, 2000.

a matematikatanári szakirányon szabadon választható tárgy:

TMBG0626**A tantárgy neve: Középiskolai matematikai versenyfeladatok****0+2 óra, 2 kredit, Gy****Előfeltétele: nincs**

Algebrái geometriai és számelméleti versenyfeladatok. Analitikus technikák alkalmazása középiskolai feladatokban. KöMaL, OKTV, Kürschák problémák, amerikai típusú versenytesztek.

Irodalom:

Skljarszkij, Csencov, Jaglom: Válogatott feladatok és tételek az elemi matematika köréből, Typotex, 2004.

Reiman István, Dobos Sándor: Nemzetközi Matematikai Diákolimpiák 1959-2003, Typotex, 2004.

Kántor Sándorné, Kántor Sándor: Nemzetközi magyar matematika versenyek, Studium, Debrecen, 2004.

Pedagógia-pszichológia (tanári) modul:

(a matematikatanári szakirányon kötelezően teljesítendő tárgyak)

BTTK100BA

A tantárgy neve: Pszichológiai elméleti alapok

2+0 óra, 2 kredit, K

Előfeltétele: nincs

A kurzus a tanári pályára készülőkkel kívánja megismertetni az alapvető fejlődéslélektani ismereteket, az életkori sajátosságokat, a főbb személyiségelméleteket, a szocializáció összetevőit, a befolyásolással és vezetéssel kapcsolatos ismereteket és a tanulásméleteket, minden esetben kitérve ezen ismeretek pedagógiai alkalmazhatóságára.

Irodalom:

Tóth László: Pszichológia a tanításban, Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2000.

N. Kollár Katalin és mtsai (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak, Osiris Kiadó, Budapest, 2004.

BTTK200BA

A tantárgy neve: A tanárjelölt személyiségének fejlesztése

0+2 óra, 2 kredit, Gy

Előfeltétele: nincs

A kurzus pályaszocializációs jellegű kiscsoportos tréning. Célja, hogy segítsen a hallgatóknak tisztába jönni önmagukkal, a tanári pályához szükséges személyiségbeli és kommunikációs kvalitásaikkal. Technikáját (pl. Gordon-tréning) a kurzus oktatója szabadon választja meg.

Irodalom:

Bagdy Emőke, Telkes József: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Rudas János: Delfi örökösei, Gondolat Kiadó, Budapest, 1990.

BTTK500BA

A tantárgy neve: A nevelés társadalmi alapjai

2+0 óra, 2 kredit, K

Előfeltétele: Pszichológiai elméleti alapok, (javasolt: A tanárjelölt személyiségének fejlesztése)

A főkéllégium célja bemutatni az intencionális nevelés társadalmi beágyazottságát, meghatározottságát. A hallgató megismeri a tárgykör alapfogalmi rendszerét, jellegzetes problémaköreit, valamint a folyamat meghatározó színtereit. A kurzus megkülönböztetett figyelmet fordít a társadalmi integrációt hátráltató szociális vonatkozásokra, s ennek érdekében a törzsanyagot előadásokon a társadalompedagógia egy-egy meghatározott problémaköre irányában mélyíti el. Főbb tartalmak: nevelésszociológia, szociálpedagógia; nevelés, szocializáció, perszonalizáció, devianciák; az informális, nonformális nevelés színterei: család, szomszédság, kortársi csoportok, egyház, média, munkahely stb.

Irodalom:

Kozma Tamás: Bevezetés a nevelésszociológiába, Az informális nevelés szociológiája, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994.

Szöveggyűjtemény: Bakacsiné Gulyás Mária (szerk.): A nevelés társadalmi alapjai, Szeged, 1995.

BTTK600BA

A tantárgy neve: Gondolkodók a nevelésről

2+0 óra, 2 kredit, K

Előfeltétele: Pszichológiai elméleti alapok, (javasolt: A tanárjelölt személyiségének fejlesztése)

A nevelés gyakorlatának és elméletének történeti változásait (egymásra hatását) vizsgáljuk az európai-amerikai kultúrkörben; kiemelten szükséges tájékozódni a magyar nevelés legjellemzőbb történelmi tényeiről, sajátosságairól. Mindezt úgy tesszük, hogy a neveléstörténetet egy tágabb kultúr- és művelődéstörténetbe helyezzük. (Legfontosabb ismeretkörök: ősközösség; európai antikvitás és feudalizmus–intézményes nevelés; Szókratész, Platón, Arisztotelész, Cicero, Agustinus; a reneszánsz, a reformáció és a katolikus megújulás a 16-19. században; Comenius, Apáczai; a felvilágosodás-Locke, Rousseau, a filantrópisták, Pestalozzi, Kant, Herbart és a herbartizmus; a magyar polgári közoktatási rendszer rendeleti-törvényi alapozása, kialakulásának sajátosságai; a 19. sz. második felének pedagógiai törekvései Európában és hazánkban-gyakorlat és elméletek; a 20. sz. európai közoktatás-politikai törekvései és hazánk nevelésügye-gyakorlat és elmélet–1956-tal bezárólag).

Irodalom:

Mészáros István, Németh András, Pukánszky Béla: Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe, Osiris Kiadó, Budapest, 1999.

BTTK700BA**A tantárgy neve: Bevezetés az oktatás és az iskola világába****0+2 óra, 2 kredit, Gy****Előfeltétele: Pszichológiai elméleti alapok, (javasolt: A tanárjelölt személyiségének fejlesztése)**

A tantárgy fő célja a hallgatók szakmai érzékenységének fejlesztése az intézményes tanítás-nevelés-képzés emberi és dologi tényezőkből szerveződő közege iránt. A hallgatók pedagógiai nézeteinek feltárása és elemzése, ismereteinek, tapasztalatainak gazdagítása az oktatási intézmények életvilágáról és a tanári mesterségről annak érdekében, hogy orientáljuk a tanulmányok továbbfolytatásával kapcsolatos elképzeléseiket és hozzájáruljunk az életpályával (tanárság) kapcsolatos döntéseik megalapozásához.

Irodalom:

Buda András (szerk.): Iskolai élményvilágok. Bevezetés az oktatás és az iskola világába, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006.